

Gazet van Brussel

Dagblad voor het Vlaamche Volk

Voor Stam Taal en Volk

Omdat ik Vlaming ben

ABONNEMENTSPRIJS:
Binnenland. (Eilandegebied uitgezonderd) 3.75 fr. per kwartaal
(alle posten inbegrepen)
Men wende zich tot de postkantoren.

BEHEER EN PUBLICITEIT:
Anspachlaan, 75 (Beurs)
Kantoor te GENT:
28, Bagattestraat

Verschiijnt 's namiddags
MET AL DE OCHTENDOTELEGRAMMEN

Elke medewerker is verantwoordelijk
voor hetgeen hij schrijft.
Ongewenste stukken worden, in ge-
val van niet opsmijding, enkel teruggestuurd
tenzij het noodige portie is bijgevoegd.

AANKONDIGINGEN WORDEN AANGENOMEN:
75, Anspachlaan, (Beurs). — 52, Warmoesberg.
Publiciteit DE CERF 51-56, de Brouckereplein
Office de Publicité, 26, Nieuwstraat Brussel

Onze Doopnamen.

Sedert weken heb ik enkele nota's klaar om ten artikel over de Vlaamische doopnamen te vervaardigen. Terken was niet meer uitgesteld om plaats te maken voor meer belangrijke of meer actuele aangelegenheden. Soms kwam het mij bijna kinderachtig voor, in het huidige tijdsgeest over dergelijke bezwaren als Vlaamische doopnamen te gaan schrijven, maar 's anderendaags brachten de omstandigheden mij soms reeds de dringende noodzaak van een gehoeven veldtocht, ja van een veldtocht, aan het verstand. Ook de minder belangrijke zaken moeten trouwens hun deurt krijgen en afgedaan worden; men kan niet telkens maar op nieuwe toestanden in de Vlaamische Beweging wijzen. Wat zegt ons trouwens, dat de schijnbare ongewichtige kwestie der Vlaamische doopnamen — on-Vlaamische waren een beter woord — niet alleen op een ongezonden toestand wijst, maar tevens oorzaak is van het verder ingrijpen van het ziekteverschijnsel. Een ontgezwel op den arm brengt het leven niet in gevaar, maar indien in vele gevallen, de arts er niet wordt bijgehaald, kan het toch heel wat kwade gevolgen hebben. Het feit nu, dat het tot in de afgelegenste dorpen een mode wordt de kinderen Yvonne, Gaston, Suzanne, enz., te doopen staat gelijk met een ware besmetting van het volk, welke de gezondmaking denig in den weg zal staan, indien aan het dwaas gebruik niet spoedig een einde wordt gesteld.

Het gebruik van vreemde doopnamen wijst steeds op onderworpenheid aan een vreemd volk; ik laat daarbij in het midden of de onderworpenheid het gevolg is van wapenfeiten of van een vreedzaam inwijken. Namen van overwonnen of minderwaardige volken worden daarentegen niet overgenomen. Toen de Romeinen Gallië veroverd hadden, gingen de Kelten der Romeinse namen dragen, toen daarna de Franken hetzelfde land met wapengeweld onderwierpen, nam de inheemse bevolking de namen der nieuwe meesters over. Vele moderne Franse voornamen stammen van dien Franke-schen tijd af, zoals Louis = Hlodwig (waarvan ook Clovis afstamt), Adelaide = Adalheid, Albert = Albrecht; Bertha; Mathilde; Clotilde, enz. Het gebruik van Franse doopnamen in Vlaanderen schijnt van den tijd van de Franse overheersing te dateren; derhalve zijn al onze Henri's, Jean's, Pierre's, Louise's, Paul-let's, enz. levende herinneringen aan de onvruchtbare van onze voorouders. Het is bijna niet te gelooven, dat zulke kwade herinneringen zoo lang een leven kunnen hebben, maar de macht van den slechter is onberekenbaar.

Wie zal er ooit aan denken zijn kinderen met namen van minderwaardige en overwonnen volken te doopen? Een Vlaaming die Bamboela zou heeten, ten leekten van verbroedering met de negers van Kongo, zou stellig elke dag uitgelachen worden. Er bestaan dus ernstige gronden om het gebruik van Franse voornamen te verwerpen en de oude Duitse in oere te herstellen.

In sommige landen heeft de ontwakende nationaliteit hare volle aandacht aan de kwestie der namen geleend. Zoo, bij voorbeeld, in Italië, waar tegenwoordig iedereen zuiver Italiaansch gedoopt is. De bewoners van het Apennijnse Schiereiland houden er bovendien de hand aan, dat hun namen op stukken in vreemde talen niet verlaald worden. Op diplomatieke bescheiden zal men voor de Italiaansche gevelmachten steeds namen aantref-fen als Vittorio, Emanuele, Pietro, Giovanni, enz. Dat zou een aankleidend voorbeeld voor de Vlamingen moeten worden.

Er hebben zich ten onzent wel pogingen voorgedaan om tot de namen van onze voorvaders terug te keeren, maar het waren veelal mislukkingen. In de Vlaamische gezinde kringen kennen wij allen menschen die Walther, Siegfried, Godfried gedoopt werden. In hun onbehelptheid zijn de ouders van die personen op Duitse voor-namen gevallen, blind als zij waren voor de schatten welke rondom hen voor het grijpen lagen en welke wij in de volgende regels eveneens zullen ten loon spreiden.

Toen in de middeleeuwen de menschen een naam moesten aannemen, noemden velen zich naar hun beroep (De Mulder, De Schrijver, De Cock, De Maeyer, De Smedt), andere naar de plaats van afkomst (Van Gendt, Van Goudenhoven, Van Assche, Van Brugghe, Van Rijn-wijk), anderen nog naar den naam van hun vader waar-aan zij het woord zoon voegden, dat later tot 's wegsom (Stevens = Stevenszoon, Willems = Willemszoon, Roels = Roelzoon). In deze laatste categorie familie-namen is aldus de schat van de doopnamen onzer onverbasterde voorvaders bewaard gebleven. Men kanpe er de slots af, men moderniseerde desnoods de spelling en men heeft ze klaar voor het gebruik. Onder die namen zijn er vele die nog algemeen gedragen worden, maar andere zijn volkomen in onbruik geraakt. Wie dus niet wil dat zijn zoon Jan of Frans heet, kan minder gekke dingen op de mode helpen brengen. Hierna nu een lijst van familie-namen, die uit doopnamen ontstaan zijn: Andries (de s valt hier niet weg); Anthelm; Adriaens; Albrechts; Beernaerts (waarvan een andere vorm Beernaede); Coen-raels; Cornelia; Copsers (ook Jaspers); Claes; Christiaens; Joris; Dierick; Everaerts; Franckx; Goverts; Geerts; Ghijbrecchts; Haanssens; Hertoge; Hendrickx; Huybrechts; Huygens; Janssens; Ledewijckx; Lievens; Leenaerts; Lambrechts; Michaels; Meuwis; Pauwels; Robijns; Rut-gers; Roels; Roelofs; Roelands; Rombauts; Robbrechts; Segers; Servaes; Stevens; Thijs; Theunis; Willems; Wout-ers; Wijnants; Wolfs; Wolfers, enz.

Het bovenstaand lijstje is verre van volledig, maar het is toch uitgebreid genoeg om een blik op de zaak moge-lijk te maken. Wie meer namen onder oogen wenscht te krijgen, heeft slechts een adresboek op te slaan om ze te kust en te keur te vinden.

Uit de studie van de doopnamen onzer voorouders zal blijken, dat Godfried geen Vlaamische naam is, evenmin als Walther; de Vlaamische vormen van die namen zijn onderscheidenlijk Govaert (terug te vinden in den familie-naam Govaerts) en Wouter (waarvan de familienaam Wouters). Onze Vlaamische familie-namen wijzen ons ver-den op het feit, dat onze voorouders geen last hadden van namen als Louis, Henri, Gaston, enz., maar dat zij zelfs Vlaamische vormen gebruikten voor latijnsche na-men als Victor, een woord dat in betekenis overeenkomt met Zeger (waarvan Segers).

Dit artikel kan slechts een opwekking zijn tot de inter-lectie en leidende Vlamingen; zij moeten de te geven richting voor ogen houden, want de groote hoop zal deze regelen morgen reeds vergeten hebben. Vooral ambte-naren van den burgerlijken stand, burgemeesters, gescel-lijken, dokters, vroedvrouwen kunnen in deze zaak een invloed ten goede uitzenden. Een goed woord vindt een goede plaats, vooral wanneer dat woord van menschen komt met gezag en geleerdheid. Men mag echter vooral niet vergeten, dat woorden welis-waar wekken, maar dat voorbeelden trekken. Wie dus het belang van het wederinvoeren van onze oude doopnamen vernag in te zien, beginne met zijne eigen kinderen aan de nieuwe wet te onderwerpen.

Vlaanderen moet Vlaamsch zijn, ook in de namen zij-ner zonen. SCHELDEN.

Dit nummer bevat 6 bladzijden

EN MAGSLECHTS
5 centiem
WORDEN VERKOCHT

BUITENLAND.

NEDERLAND

De Scheldekwestie in de Vaderlandsche Kijb.
Op de jongste bijeenkomst der Vaderlandsche Kijb. — naar men weet, een Hollandsche vereniging van voor-bat moerndeel vooruitaanstaande overtuigde katelegan-den — te Amsterdam gehouden, waarin Prof. Mr. D. P. D. Fabius voorziet, was aan de orde: « Nederland en de Scheldedemonst ».

Inleider was Dr. H. T. Colenbrander, van 's Graven-hage.

De inleider vond algemeen bijval bij de uiteenzetting hoezeer Nederland gewicht moet hechten aan het bezit van Zeeuwisch Vlaanderen en den Scheldedemonst. Een overzicht van de overvloedige oorzaken der scheiding tus-schen Nederland en België ging hieraan vooraf.

Dat ons land een bestaande zelfstandige staat aan de riviermonden der Europeesche stroomen zou handhaven, zoo was het belang, is in de eerste plaats hieraan te danken, dat er eeuwenlang geen achterland bestond, zoo machtig, dat het heerschappij over dit moerasgebied kon opheffen.

Nu dat in de negentiende eeuw anders is geworden, is de voorwaarde van Nederland's zelfstandig voortbe-staan, dat het daar noch tot invalspoort, noch tot uit-valspoort kan worden gebruikt. Hieraan moeten wij ten sterkste vasthouden en daarbij ook niet vergeten, dat een prijsgeven van de heerschappij over Zeeuwisch-Vlaanderen en den Scheldedemonst de natuurlijke en bijna onvermijdelijke aanleiding zou worden van verdere af-broeking van onze territoriale heerschappij over de Zeeuwische eilanden, de Hoek, enz. Mocht ook voor an-dere mogendheden een gewijzigde grensregeling aange-nomen zijn, voor Nederland kan het slechts plicht blij-ven, aldus besluit de inleider, om zijn historische re-chten en zijn belangen krachtig te handhaven.

Bij de daarop volgende besprekingen werd nog de wenselijkheid uitgesproken, om zoowel eigen landge-nooten als het buitenland, duidelijk de betekenis te doen begrijpen, die Noord-Nederland met het oog op moge-lijke latere conflicten in Europa moet blijven hechten aan de heerschappij over den Scheldedemonst.

Het moet goed worden begrepen, vooral in den vreemde, dat de wens om het bezit van Zeeuwisch-Vlaanderen en de heerschappij over den Scheldedemonst te behouden, dus daarmede ook de bevoegdheid om dezen laatste in oor-logstijd voor de oorlogsscheppen van vreemde mogendhe-den te sluiten, niet is een grill of kleingeestige vasthou-denheid van Nederland, maar de wil om zijn meest vi-tale belangen te beschermen.

Dan zullen wij zeker ook bij de « Europeesche opinie » op eerbiediging van deze, onze overtuiging mogen ro-ken.

Dat dit het Nederlandsche standpunt moet zijn, is eveneens reeds duidelijk te verstaan gegeven in de on-langs door de Vaderlandsche Kijb. uitgegeven brochure van den heer J. Deibel.

Kan het recht van vrije doortocht tot Antwerpen voor een zeemacht, die deze stad te hulp wil komen, tegen-der overval als nu door Duitschland heeft plaats gehad, voor België van betekenis zijn, zoo werd daartegenover opgemerkt dat de strategische waarde van een dusda-nige doorvaartgelegenheid niet te hoog moet worden an-geslagen.

Den schepen toch, die daartoe de Schelde zouden zijn opgevaren, zal door hun tegenpartij de weg naar zee al zeer gemakkelijk kunnen worden afgesneden, terwijl deze ook al zeer waarschijnlijk zoodra mogelijk zal trach-ten, hen van onze oeveren uit te bestoken.

Voor Nederland zou dan ook dit recht van doortocht onvermijdelijk leiden tot verdere inbreuken op de onaf-hankelijkheid van zijn grondgebied.

ONZE HOOGLEERAREN.

Prof. Dr. P. Tack.
Gewoon oerhoogleraar in de Nederlandsche filologie.

Kijb, die een bepaald anti-Duitsche vereniging is, zich tegen het afstaan der Scheldemonden verzet. Het spreekt immers vanzelf, dat Duitschland er belang bij heeft, dat Holland die Scheldedemonst bewaart. De houding van de Vaderlandsche Kijb is dus ongetwijfeld tegen de on-behandelende annexanten van de « XXe Siècle » gericht.

De Haagsche volksuniversiteit.
De belangstelling in de lessen aan de Volksuniversiteit is dit eerste seizoen buitengewoon. Begonnen de kursussen met ongeveer 1700 mannen en vrouwen, thans is het aantal deelnemers reeds meer dan verdubbeld en tot ruim 3500 gestegen. Gemiddeld per avond wor-den de verschillende kursussen bijgewoond door on-geveer 1400 personen. Er is o.a. een kursus ingericht, speciaal voor vrouwen, waar bepaaldelijk vrouwelijke onderwerpen worden behandeld, ook op geneeskundig gebied. Aan dezen kursus hebben zich 400 aangesloten, waarvan de meesten vrouwen uit de z.g. volksklasse. De voordrachten worden niet alleen in de gymnasium-lokalen gegeven, maar ook in H. B. Scholten, wijkge-bouwen, e. d.

A. G. Ellis.
De oud-minister van marine, A. G. Ellis, is overleden. Hij was geboren te Suriname in 1846 en werd zaterdag begraven.

ZUID-AFRIKA

Dingaansest tot Paardekraal.

Op het kongres der Nationale Partij te Bloemfontein is ook het vraagstuk ter sprake gebracht of men met Botha moest opgaan ter viering van het Dingaansest tot Paardekraal.

Het lid van den Volksraad, Brand Wessels, zeide, blij-kens het verslag in de « Burger », dat van een geza-menlijk kniebuigen voor God geen sprake kon zijn, zo-lang de politieke gevangenen niet zijn losgelaten en de burgerrechten aan vijftien duizend mannen niet zijn te-ruggegeven. Men kan niet aan een jubileum deelnemen, zolang een deel van het volk nog geknield gaat. Generaal Botha zegt, dat de oproep van generaal Botha hij allen bijval moest gevonden hebben als alles normaal was, doch tans heeft de oproep een pijnlijke indruk gemaakt.

Dood van president Steyn.

Wij ontkennen aan de « Nieuwe Rotterdamse Courant » enkele verdere beschouwingen over den grooten Boerenheer, die zoo onverwacht is heengegaan:

Steyn nam aan de vergaderingen van de vertegenwoordigers der vier koloniën-deel, en wij weten, dat het artikel in de grondwet der Unie, dat aan het Neder-landsch en Engelsch gelijke rechten geeft, voor geen ge-ring deel aan zijn vastberadenheid en zijn beleid tevens te danken is. Van die gelijkheid is tot dusver, door de schuld van Afrikaanders die uit heel ander hout zijn ge-sneden dan Steyn, — Botha en de zijnen — nog weinig terecht gekomen, maar dat artikel is niettemin voor de oprechte Afrikaanders, gelijk men ze in Zuid-Afrika aanduidt, voor hen die aan hun taal en inzettingen hech-ten, een sterk wapen. Steyn heeft het helpen smeden.

Hoe president Steyn's rol in den opstand van de Wet en Beyers is geweest, weet men: Steyn had het hope-looze van gewapend verzet van den aanvang af ingezien. Maar dat hij in de afkeuring van de politiek van Botha, van de expedities naar Duitsch Zuidwest-Afrika en het gebruik van de verdedigingsmacht daarvoor, aan de zijde van de rebellen stond, was duidelijk. Vergesst men niet de handige Botha hem te bewegen, de rebellen te verloschen.

DUITSCHLAND

Aluminiumgeld.

Duitschland zal 1 penningsstukken van aluminium la-ten maken. Die stukken zullen 16 m.m. middellijn heb-ben en 0.8 gram wegen, zoodat er 1250 uit een K.G. alu-minium vervaardigd kunnen worden. Om ze gemakke-lijker van de rijkdelen en ijeren 5 penningsstukken te kunnen onderscheiden, zullen ze dikker zijn dan deze.

Een onderhoud met den Rijkskanselier.

De hoofdvertegenwoordiger van de « New-York Ame-rikan and International News Service », Dr. William Hale, had Dinsdag een onderhoud met den Rijkskanse-lier. De kanselier sprak enkele woorden van hoogste vereering voor den afgestervten keizer van Oostenrijk. Over de veranderingen in het Staatssecretariaat van het ministerie van buitenlandse zaken, zegde de kanselier dat de nieuwe Staatssecretaris de politiek van zijn voor-ganger zal voortzetten.

Naar aanleiding van zijne jongste rede en de uitlatin-gen van Grey en Wilson, wees de kanselier er op dat

VONDEL IN HUIS

Wij bieden onze lezers een prachtige gelegenheid om zich de werken van den groeten schrijver en dichter
JOOST VAN DEN VONDEL
aan te schaffen. Men leze de aankon-digingen daaromtrent op de 4^e bladz.

ENGELAND

De blokkade van Duitschland.

LONDEN, 30 November. (Lagerhaus). — Bij de be-spreking der goedermaatschappij der Engische blokkade van Duitschland, zeide Lord Robert Cecil: Ik kan zeggen, dat in het algemeen, thans geen overzeesche toevloed Duit-schland door onzijdige landen bereikt, hoewel er ook nog gevallen van smokkelarij zijn.

Reuter's agenschap verkocht.

LONDEN, 1 December. — Reuter's Telegram Comp. is voor 550,000 pond sterling aan Mark Napier, Lord Glenconner, Lord Peel en Sir Star Jarnson verkocht ge-worden.

De moeilijkheden met de mijnwerkers.

LONDEN, 30 November. — De regering heeft, wat de « Daily Chronicle » « de waarschijnlijk eenig mogelijke koers » noemt, genomen in verband met betwistingen van het stakinggevaar in het kolienbekken van Zuid-Wales, door het onder regeringscontrole te brengen krachtens de Rijksverordeningwet. De minister van koophandel heeft een inter-departementaal komitee be-noemd waarin de departementen van koophandel, in-nemende zaken en marine zijn vertegenwoordigd, welk komitee zal moeten adviseeren over de voorstellen, die onder den nieuwen staat van zaken moeten wor-den gegeven. Het komitee zal onverwijld bijeenkomen om de hangende kwesties te behandelen, zoodat de algemeene regeling van de loonen voor het kolienbekken van Zuid-Wales. Het gevallen regeringsbesluit is — naar de « Times » mededeelt — zooveel voor de mijnwerkers als voor de mijnheeraren, — als een volkomen verrassing gekomen. Het is daarom moeilijk om van vertegenwoor-digers van beide partijen voorspellingen te krijgen, wat de gevolgen van het besluit van de regering zullen zijn. Echter heeft men de sekretaris van de mijnwerkersfederatie van Zuid-Wales nadrukkelijk verzekerd, dat de mijnwerkers zich bestel zouden verzetten tegen zulke maatregelen in het bekken van Zuid-Wales, indien zij niet levensnoodig zouden worden ingevoerd voor al andere koliengebieden. De sekretaris van de federatie liet er geen twijfel aan bestaan, dat zulks ook heel duidelijk aan de regering zou worden te verstaan gegeven.

FRANKRIJK

Bezettingen.

De Franse bladen geven de volgende, minder be-kende maatregelen op 't stuk der levensmiddelen in Frankrijk genomen:

Verbod van « fantazie » in de invoering van een uni-form brood.

Verbod van versche gebak, d.w.z. van gebak, dat niet langer dan vier dagen goed blijft.

Verbod van gefarineerde suiker; alleen gekristalliseerde suiker wordt toegelaten.

Sluiting van de slachtersijen en slachthouzen ge-lurende twee dagen per week, waaronder Vrijdag.

De zuinigheid is in alle landen aan de orde, want overal begint de nood zeer scherp aan den man te ko-men. Over die in Frankrijk, met het oog daarop ge-nomen maatregelen, schrijft de Parisische krantgever de « Nieuwe Rotterdamse Courant » aan zijn lezer:

Thans is er nog wel geen gecek aan de noodnatie-lijke levensbehoeften, maar er zijn toch artikelen, als steenkool, suiker, eieren, waarbij het vraagstuk van den voortraad zeer ernstig aan de orde komt — en de prijzen van heel veel zaken, die in levensbehoeften voor-zien, van de meeste, kan men wel zeggen, zijn daarmede gestegen, dat men ze niet meer redelijk kan noemen en dat de levensduur hier een zeer nijpend vraagstuk wordt. Daar is nog een transportkrisis bijgekomen, dat wij zeggen, een tot waren krisistoesstand geworden over-kropping van het vervoer langs spoor en waterwegen, een opvoering van goederen in havens, langs kaden, in kanaalschepen, die niet verder kunnen en niet geest kunnen worden. Men is plotseling heel duidelijk geest gevoelen, dat twee dingen dringend noodig zijn: or-ganisatie van vervoer en organisatie van verbruik. Anders zou men de grootste moeilijkheden, de ondoelmatige le-vensduur en een gevaarlijke overvloedigheid van de openbare mening tegemoet gaan.

Om aan de transportkrisis tegemoet te komen, zal een « algemeene controleur van vervoer » benoemd worden. Een als goed organisator bekend staand hoog ambtenaar, de heer Clavelle, die o. a. aan het hoofd van de Westers-taatspoor gestaan heeft, zal het ambt van transport-diktator bekleden.

Voor de eindelijk ook als hoog noodig besefte or-ganisatie van het verbruik, of organisatie der voorraden van levensbehoeften, heeft men dan ten slotte ook be-sloten eenige maatregelen te nemen. In Parijs moet se-dert gisteren het elektrisch licht of het gaslicht der ma-gazijnen om 6 uur 's avonds uitgemaakt zijn, om steenkool te bezuinigen ten behoeve van de fabrieken die voor het leger werken. Het publiek wordt tevens tot zuinigheid in het verbruik van licht en brandstoffen aangemaand. Dit alles is ten slotte nog vrij goed. Maar alvorens ver-

der te gaan en tot energieke maatregelen haar toe-
vlucht te nemen, heeft de regering besloten een kommis-
sie te benoemen, die onderzoek zal waken bevestigingen
over het algemeen mogelijk kunnen zijn en van staats-
wege bevoelen of geregeld zullen kunnen worden. Het
grootste publiek heeft zich eveneens vermaakt bij de aan-
kondiging, dat de heer Armand Fallières, oud-president
van de Republiek, als voorzitter der commissie zou op-
treeden, omdat het van den heer Fallières een indruk be-
houden had van een korperlijk, goedmoedig bejaard heer,
maar niet van een krachtige figuur, en zoo sprak men
met eenigen humor van den heer Fallières als zinnig-
heidsdokter. Ik geloof, dat men groot ongelijk heeft de
benoeming van den heer Fallières als een meer humo-
ristische, dan ernstige benoeming op te nemen. En wel
om twee redenen. Ten eerste heeft de heer Fallières een
solide reputatie van zinnigheid. Tijdens zijn president-
schap spoorde men juist vaak met zekere trekken van
zinnigheid en goede orde in zijn uitlatingen voor de presi-
denciele huishouding. Maar vooral vergeet men te veel,
dat de heer Fallières, voordat hij president van de Re-
publiek was, en bijzonderlijk als voorzitter van den Senaat,
zich een zeer energieke figuur getoond heeft.

Hij was nimmer een man van groote staatsmans-
gaven, geen man van praal. Hij was, gelijk zoude Fran-
sche politieke mannen voor den oorlog, zeer weinig op
de hoogte van het buitenland en van de buitenlandse
politiek. Dat maakte vooral, dat hij als president een nu
of meer angstvallig voorzichtigheid in acht nam. Maar
dit neemt volstrekt niet weg, dat hij thans, als presi-
dent, niet een nuttig, krachtig en verstandig voor-
zitter van een nationale bezuinigingscommissie zou kun-
nen zijn.

De kolonies.

Een Parijsch korrespondent van een Engelsch blad
teekent, blijkens een bericht in de "Fin. Times", een
zwart beeld van de "French Colonial Empire". De nood is
zoo gestegen, dat elektrische licht- en krachtfabrieken
als noodzaak van zinnigheid bedroefd worden met de
noodzakelijkheid hun bedrijf geheel stop te zetten, ter-
wijl vele fabrieken reeds genoot zijn minder uren te
werken. Natuurlijk is ook de particuliere verbruiker
er slecht aan toe, vooral wanneer hij de middelen
niet om de hoge prijzen te betalen. De kwestie is,
intusschen, niet deze, dat er geen kolen zijn in het
land, want er zijn geweldige voorraden in de zee-
ruimte; maar de moeilijkheid is, dat de transportmid-
delen, volgens dezen korrespondent, onvoldoende zijn en
slecht georganiseerd. Frankrijk lijdt daardoor een ver-
lies van 12 tot 20 miljoen frank per dag.

Deze ongunstige toestand in Frankrijk wordt dus door
den bovenvermelde korrespondent herleid tot een fout
in de organisatie der verkeersmiddelen, waarvan vooral
minister Marcel Sembat de schuld zou treffen.

Onlangs wist het Fransche blad "L'Information" te
schrijven, dat het gebrek aan verkeersmiddelen
niet de geheele oorzaak is van Frankrijks koloni-
nood. Openlijk werd in het bedoelde artikel uitge-
sproken, dat den fabriekanten slechte kolonvervoering niet
onaangenaam is en dat zij zelfs in de hand werken.
Ze weten daardoor de produktie te beperken en de prijzen
in verband daarmee te verhoogden. Sprekt dit blad
de waarheid, zegt de "N. R. C.", dan ziet het er niet
schitterend uit met de "Union Sacrée". Ook in Frank-
rijk, evenals overal elders, stelt blijkbaar de oorlogs-
winst vaak een grens aan de nationale gevoelens.

Russische onthullingen over een Entente-konferentie.
PETERSBURG, 1 December. — "Birschevija Vjedomo-
sti", die gewoonlijk zeer goed ingelicht is, brengt
opmerkelijke mededelingen over de geheime kon-
ferentie der Entente te Parijs. Volgens het blad kon men
het daar niet eens geraken. Terwijl Rusland en Engeland
van meening waren, dat de oorlog in het lang moet
duren, werden om Duitschland door honger en economi-
schen nood tot het sluiten van den vrede te dwingen,
verklaarden zich Frankrijk en Italië voor een zoo snel
mogelijk samentrekken van al de krachten der Entente
om aan den oorlog zoo gauw mogelijk door de wapens
een einde te brengen. Zowel Frankrijk als Italië voelden
zich, volgens "Birschevija Vjedomosti", uitgeput en
doelen hoegenaamd niet de meening van Engeland
en Rusland, n.l. dat de zegenpraal des te zekerder te
behalen is, naarmate de oorlog blijft duren. De politieke ge-
schiedenissen beschrijven de opvattingen der beide groepen der
bondgenooten, zijn van groot omvang dan men in het
algemeen veronderstelt.

OOSTERLIJK-HONGARISCH

Unvart van keizer Frans-Jozef.

WIEN, 30 November. — Met alle plichtigheid en
pacht die het hofceremonieel voorschrijft, had heden de
uitvaart van Z. M. Keizer Frans-Jozef plaats. In de hob-
burgkapelle geschiedde de eerste inzegening door den
hofspreker Dr. Seydl. De stoel was door vijf
wachters voorafgegaan en gesloten. Onder het luiden van
al de klokken der stad Wiens zette zich aan een tweede
inzegening de stoel in beweging. Honderdduizenden ver-
dragen zich in de straten.

Zware vanden waaien van de gevels der paleizen der
Ringstrasse en van de Frans-Jozef-kaai. Met omluut
hoofd, laat het volk den stoel voorbijkomen, waarbij zich
onafzienbaar ver, afvaardigingen van de Oostenrijksche
koninkrijken en landen hebben aangesloten. Prinsbischof
Dr. Piffelgebeerd den lijkden in den Stephaanod, bij
gestaan van bisschoppen en prelaten. Twintig minuten
na 3 uur eindigde de ceremonie. Daarna werd het stoffe-
lijke overschot van keizer Frans-Jozef naar den familie-
grafkelder overgebracht, waar naar zijn wensch hij zal
rusten tusschen keizerin Elisabeth en kroonprins Rudolf.

De bewaarders der Stephankroon.

De Hongaarsche bewaarder der kroon, graaf Stephan,
verklaarde, naar de "Vossische Zeitung" meldt: De
heilige Stephankroon en de overige krooninsignes
worden bewaard in het paleis van Ofen, in een tot dit
doel onderworpen geantenneerde kamer. In deze kamer hou-
den onderofficiers der kroonwacht g-stadig de wacht.
Die kroon is in een onderwerse ijzeren kist opgesloten,
welke drie sloten heeft. Daar de kist zeer zelden
open gedaan wordt, hebben wij, toen wij haar de laatste
maal wilde openen, de sleutels in de sloten gebroken.
De geantenneerde kamer wordt elk jaar open gedaan om
vericht te worden.

De krooningspalatin.

Volgens de overlevering, moet de Stephankroon door
den vorst-primaat op het hoofd van den koning gezet
worden. Deze vorst-primaat of krooningspalatin, was
vroeger de vervanger van den koning en den beëdi-
baar tusschen hem en het volk. Sedert het invoeren van
verantwoordelijke ministers en van de grondwet, is dit
ambt afgeschaft. Daarom moet de Hongaarsche Rijksged
door een bijzondere wet, den vervanger van den kro-
ningspalatin aanduiden. De Hongaarsche pers stelt veel
belang in die benoeming.

AUSTRALIË

De werkstaking der mijnwerkers.
De werkstaking der mijnwerkers te Melbourne is ten
einde. Maandag wordt het werk hervat.

VEREENIGDE STATEN

De Verenigde Staten en San Domingo.
WASHINGTON, 30 November. (Reuter). — Blijkens
door het ministerie van marine ontvangen berichten,
heeft de Amerikaanse vlootvoogd in de wateren van
San Domingo tijdelijk het militaire bestuur ingevoerd,
omdat de regering der republiek de betaling van de
openbare schuld en van andere belangrijke verplichtingen,
welke nakoming de Verenigde Staten hebben gewaar-
borgd, weigerde.

NIEUW-YORK, 30 November. (Reuter). — Een tele-
gram uit San Domingo aan de "Associated Press" meldt,
dat er een Amerikaanse gouverneur van San
Domingo is benoemd.

De Griekische Warboel.

Beschouwingen over Venizelos' oorsprongverklaring.
De Italiaansche pers heeft niet veel meer dan spot
voor de oorsprongverklaring van Venizelos aan Bulgarije
en Duitschland. Zowel "Tribuna" als "Ida Nazionale"
zeggen dat zo praktisch geen gewicht in de schaal
legt, omdat het heel revolutionaire loutere van Veni-
zelos niet meer dan 3,000 man bedraagt. Als loon voor
zijn nuchteren kan Venizelos niet meer verwachten dat

de teruggave van Grieksch Macedonië, die de Bulgaren
trouwens reeds aan de regering te Athene hebben be-
loofd.

Dat de Italiaansche pers van Venizelos moeilijkheden
in Epirus, waar Italië reeds en meer vasten voet krijgt,
ducht, zal wel aan deze beschouwingen ten grondslag
liggen.

In Griekenland zelf heeft men aan de stap van Veni-
zelos meer politiek dan militair belang en beschouwt
hem niet als een handigen zet om zich, onder bescherming
der geallieerden, deelneming aan de vredesonderhand-
elingen te verzekeren.

Verklaring van een uitgedreven gezant.

BOEDAPEST, 1 December. — De Oostenrijksche ge-
zant te Athene die te Sofia aangekomen is, heeft volgens
"Az Est" verklaard, dat het wegvoeren der gezanten
hem niet verrast heeft. De gedachte komt van Frankrijk.
Deze maatregel heeft zelfs bij de Venizelisten slechten in-
druk gemaakt. De invloed van Venizelos is aan het ver-
minderen. Hij beschikt over ten hoogste 10,000 vrijwill-
igers.

Uit Engelse bron.

AMSTERDAM, 30 November. — Volgens een lokaal
blad, verneemt de "Times" uit Athene: Het schip
"Jolna" zeker te zijn, dat admiraal Fournet met koning
Konstantijn niet alleen over de uitlevering van het ge-
schut gesproken, maar de aandacht van den koning op
het gevaar heeft vestigd, dat de openbare orde van de
zijde der reservisten bedreigd. De admiraal heeft er ver-
der op gewezen, dat de Entente haar eischen onmogelijk
kan laten varen; de kroonraad bevestigde over den
uitdrukkenden vorm van het antwoord aan de bondge-
nooten. Het gerucht loopt, dat de eerste minister, na-
mens de Regering zal verklaren, dat het bij de weige-
ring de wapens uit te leveren moet blijven. In politieke
kringen rekent men met het aftreden van het kabinet.

De "Times" meldt verder uit Athene, dat de Italiaan-
sche gezant de verzekering heeft ontvangen, dat de Griek-
sche regering de in de antivenizelistische agitatie in
Epirus betrokken officieren zal ontslaan.

De kritische dag.

LONDEN, 1 December. — Het ultimatum door admi-
raal Fournet aan de Griekische regering overhandigd
heeft heden af. Officiëren en reservisten hebben ver-
klaard gewild tegen geweld te zullen gebruiken, maar
de Koning heeft strenge instructies gegeven met het oog
op de handhaving van de orde.

Geruchten over een verstandhouding inzake de wapenuitlevering.

BERN, 30 November. — "Secur" meldt uit Athene:
Admiraal Fournet werd gistermorgen door Koning Kon-
stantijn ontvangen. In de batenkeuringen is men weer
optimistisch en gelooft men dat een verstandhouding in-
zake de wapenuitlevering tot stand gekomen is. Naar men
verneemt, het Fournet zijn onwankelbare wil blijkbaar,
op 1 December 1916, 40 bergkanonnen te bekomen en
wees op de krachtadige dwangmaatregelen, die hij des-
gevallend treffen zou. Tegenover de beweging der reser-
visten, die pogen ernstigen weerstand te organiseren,
vroeg Fournet hoe de Griekische regering de openbare
orde wil handhaven, zoodat hij zelf geen dwanggeleiden
moet treffen. De voor gisteren bevestigde kroonraad werd
afgezegd.

Naar kaarlijk betrouwbare berichten, zouden de
Koning en Fournet overeen gekomen zijn, dat op 1 De-
cember 50 kanonnen afgeleverd worden, terwijl Fournet
zou afzien van het overige oorlogs- en wapenmaterieel.

Volgens andere berichten echter, zou de Koning zijne
kategorieke verklaring herhaald hebben, dat hij niet ver-
der oorlogsmaterieel zou afstaan.

Generaal Merleire kwam te Athene aan en zal waar-
schijnlijk heden door den Koning ontvangen worden.

Handhaving van de orde.

ATHENE, 1 December. — De minister van bui-
tenlandse zaken heeft aan de gezanten der Entente ge-
vraagd, of ze de aan hem gerichte nota zouden beant-
woorden. Naar verluidt, hebben de gezanten geantwoord,
dat ze nog op instructies wachten. Reuter meldt verder,
dat de toestand onveranderd is. Admiraal Fournet heeft
een manifest openbaar gemaakt, waarin hij de bevolking
geruststelt en verklaard dat hij alle rustverstorende
omstandigheden zal onderdrukken; een uur later werd dit ma-
nifest ingetrokken. Op grond van vertrouwde berichten,
wordt medegedeeld, dat de admiraal een schrijven
van den Koning heeft ontvangen, waarin bevestigd werd,
dat de orde zal worden gehandhaafd. Gistermorgen heeft
de Koning de commandanten van het eerste legerkorps
opgezocht en hun de strengste opdracht gegeven voor de
handhaving der orde te zorgen.

De wapens worden geborgen.

LONDEN, 30 November. — "Morning Post" meldt
uit Athene, dat de voor eukalen tijd gevormde militaire
houd er voor zorgt, dat al de kanonnen, andere wapens
en ammunitievoorraden, die in de Albaneische stree-
plaatsen waren, naar het gebied van den Partassus ge-
bracht zouden worden.

Definitieve wegering de wapens af te leveren.

ATHENE, 30 November. — De Regering heeft aan
admiraal Fournet geantwoord, dat ze definitief weigert
de wapens uit te leveren.

Besluit tot weerstand.

LONDEN, 1 December. — "Daily Telegraph" meldt
uit Athene, dat 30 November: De Koning heeft bevolen,
dat het eerste legerkorps tegen de bezetting der gebo-
ven, die reeds door Griekische troepen zijn ingenomen,
weerstand zal moeten bieden.

Fournet's tegenaanpakken.

LONDEN, 30 November. (Reuter). — In het Lagerhuis
heeft Robert Cecil, in antwoord op een vraag naar den
nieuwen toestand, welke er is geschapen door Grieken-
land's wegering om zijn wapens af te leveren, overeen-
komstig den eisch der bondgenooten, verklaard, dat admi-
raal Fournet aan de Griekische regering heeft mede-
gedeeld, dat, wanneer het opgevoerde geschut niet uiter-
lijk morgen aan hem wordt afgeleverd, hij genoodzaakt
zal zijn zekere tegenaanpakken te nemen. (Toechen-
gen.) De ander dezer tegenaanpakken kan niet vooraf
worden bekend gemaakt.

Roemenië's nood.

In de regering.

Uit Rome wordt gemeld, dat er een belangrijke per-
sonaliteitswisseling op dit is bij de regering en het leger-
bestuur van Roemenië, seint de korrespondent der
"Frankfurter Zeitung" uit Lugano. De positie van Bra-
nuet moet door de jongste gebeurtenissen onhoudbaar
zijn geworden.

De Regering naar Jassy.

GENEVE, 1 December. — De Fransche bladen melden
uit Boekarest, dat de Regering, alsook al de Roemeni-
sche ministers, die zich nog in de hoofdstad bevonden,
de koninklijke familie, de gezanten en de banken, Zon-
dag en Maandag Boekarest verlaten hebben, om zich
naar Jassy te begeven.

Het ministerie van oorlog heeft het onmiddellijke ge-
neeskundig onderzoek van den jurgang 1919 bevolen.
Te Jassy, waarheen de Roemenische regering is ver-
plaatst, zoodra Boekarest bedraged, werd, naar de
"Corriere della Sera" meldt, nu ook de gezanten der
Entente met hun personeel aangekomen. De regerings-
gebouwen te Boekarest zijn tot Roode Kruis-lazareten
ingericht.

Het verloren Giurgiu.

Giurgiu, waarvan wij reeds het verlies voor de Ro-
menen hebben gemeld, behoort tot de strategisch meest
gewichtige plaatsen van Roemenië. De stad met hare
65,000 inwoners vormt de hoofdstadplaats van den han-
del op den D. Nedon-Bonau en is de haven van Boekar-
rest. De stroom heeft hier goede eilanden, maar vloeit
in een 1,200 meter breed bad. De oevers zijn ook niet
moerasig zoals elders. De roglorover ligt hooger dan
de linker.

In de voorbije eeuw door de Geneezen gesticht als
San Zorzo, kwam de stad later in 1 bezit van koning
Sigmund en sedert de zestiende eeuw in handen der
Turken. Slechts weer in de laatste Turkische oorlogen
hijkt de stad een gewichtig overgangspunt te zijn. In
1771 strekten de Russen en in 1790 de Oostenrijkers om
de vesting. Van 1809 tot 1810 stonden de Russen voor
Giurgiu, dat zich overgaf aan Kamekoff. In 1812, tijdens
de laatste gevechten, konden de Turken troepen over-
zetten, die daar langen tijd stand hielden. Later werd de
stad gewoont en bij Walakische gevoegd, werd in 1853
weer door de Russen bezet die echter door Omer Pasja

verslagen werden. In den laatste Turkische oorlog
was Giurgiu een Russisch hoofdstadplaats. Door de
huidige sterkte der artillerie ligt de stad onder het vuur
der kanonnen uit het tegenover- en hooger gelegen Roest-
sjok, zoodat bij de jongste innamen de vuurmonden van
Roestsjok wel hun vuur zullen meegesproken hebben.
Boekarest ligt met zijn zijdstadje Filaret 67 kilometer
van Giurgiu verwijderd.

Vredesgeruchten.

De motie der Italiaansche socialist.

Van socialistische zijde is dezer dagen in de Italiaan-
sche Kamer een vredesmotie aangekondigd. De "Stam-
pa" verneemt thans dat de regering de motie niet zal
lokalen. Wel zal zij bij de begroting gelegenheid geven
een debat over de buitenlandse politiek te voeren.

De beweging voor den vrede in Amerika.

"Globe" en "Herald" vermelden, dat men
thans in Amerika overal grotere pogingen dan vroeger
in het werk stelt om President Wilson tot een enge-
sche poging voor bemiddeling ten gunste van den vrede
te bewegen. Alle Engelse dagbladkorrespondenten
zenden lange telegrammen aan hunne bladen over de
inhouding der Ligt voor het bereiken van een duurzame
vrede, die onder leiding van Taft hare officiële
werkzaamheid begonnen heeft. Deze nieuwe beweging
wilt voortdurend aanhangen in geheel Amerika. De dag-
bladen, evenals de kooplieden leveren levendig voor de
beweging van de vreesamenkomst te Weenen ter ge-
legenheid der begrafenisplechtigheid van keizer Frans-
Jozef.

Legerberichten van de verschillende fronten.

DUITSCH.

BERLIN, 1 December. — Bericht van hedenmiddag:
WESTELIJK KRIJGSVELD.
Geen bijzondere gebeurtenissen.

OOSTELIJK KRIJGSVELD.

Legerfront van veldmaarschalk prins Leopold van
Beieren.

Aan de Zwieta-Lipa werden Turkische troepen versche-
den. Russische aanvallen af; zij rukten den terugstroom-
menden vijand achterna en brachten hem daarbij zware
verliezen toe. Turijke gevangenen werden binnenge-
bracht.

Legerfront van kolonel-generaal barishertog

Jozef:
In de Karpaten zellen de Russen, op den zuid-
elijken vleugel, de Roemenen hun ontlastingsoffensief
voort. Tusschen den Jambouk-pas en de hoogten bevo-
ten de kom van Kez di Vasharby (300 kilometer in vo-
gelvlucht), viel de vijand hardnekkig aan. Ondanks de
grote offers aan bloed en munitie kon hij ook gisteren
nauwelijks op een plaats van het lange front vooruitgaan
schelen. Onze troepen gingen meermalen ten tegenaanval
over en ontbraken den vijand terrein, dat hij tevoren ver-
overd had. Vooral onderscheiden zich aan den Smolce
Marnburgsche jagers, die bij een voorwaartsche beweging
meer dan 40 gevangenen en 2 machiegeweren uit de
vijandelijke stelling haalden.

OP DEN BALKAN.

Legers van veldmaarschalk van Mackensen:
De Roemeensche troepen, die in West-Roemenië van
hun leger afgesneden zijn, staan steeds andere richtin-
gen in en trachten aldus aan hun onvermijdelijk lot te
ontkomen. Duitse en Oostenrijks-Hongaarsche troe-
pen, die hen achtervolgen, namen hen gisteren meer
dan 300 gevangenen af. De kolonnen die over Kamp-
loeng en Plesht langs de rivierdalen in Walakie opruk-
ken, namen een rijk buit aan gevangenen, kanonnen en
voertuigen, vooral aan voorwerpen van den legertros.
Tegen onze van de Alt oprukkende troepen stelde de
vijand zich in de laatste riviersektoren te weer. Hij werd
teruggevoerd. Ook de offensieve beweging eener Ro-
meensche divisie, waarvoor onze luitent uitweek, kon
onsen opmarsch niet ophouden.

Het Donau-leger bevocht den overgang over de Naaj-
tov-laag en naderd den benedenloop van de Argesod in
de richting van Boekarest. De Roemenen leden gisteren
weer zware verliezen en lieten bovendien meer dan 2,500
gevangenen, 21 kanonnen en 3 mortieren in onze hand (de
reeds gemelde gevallen zijn daar niet bijgegrepen).

In de Dobroedsja viel de vijand den Bulgarschen lin-
kervleugel aan; zijne troepenmassa's zaktten in het vuur
in elkaar. Ook het ingrijpen van Engelse pantserau-
tomobilen kon aan de mislukking niets veranderen;
twee der wagens liegen stukgeschoten vóór de versper-
dingen.

Macedonisch front:

De vijandelijke troepen velden weer te vergeefs de
Duitsch-Bulgarsche stellingen ten noordwesten van Mo-
nastir en nabij Groeniste (ten oosten van de Corna) aan.
BERLIN, 1 December. — Bericht van hedenavond:
In het Somme-gebied was het vuur op beide oevers
van de stroom tamelijk hevig.

In Walakische vooruitgang.
Op den linkervleugel van het Dobroedsja-leger mis-
lukten herhaalde aanvallen van den vijand, die meermalen
pantserautomobilen in den strijd wierp.

Ten noordwesten van Monastir en bij Groeniste wer-
den aanvallen van den vijand afgeweken.

OOSTERLIJKS.

WIEN, 1 December. — Bericht van hedenmiddag:
OOSTELIJK KRIJGSVELD.

Legers van veldmaarschalk van Mackensen:
Het Donau-leger rukte ten zuidwesten van Boekarest
tegen den beneden-Argesod op. Ten zuidoosten van Pi-
lesht, ten zuiden en ten oosten van Kamploeng, werd
door onze zegevierende kolonnen de Roemeensche tegen-
stand gebroken.

Verscheidene duizenden gevangenen werden binnenge-
bracht. De buit aan kanonnen en oorlogstijg is groot.
Legerfront van kolonel-generaal barishertog

Jozef:
De Russen pogen met alle krachten de dappere troe-
pen van de generalen von Arz en von Kövess achter-
uit te drijven. Het gevechtstijg heeft zich naar het zuiden
uitgebreid, daar in het gronsgebied de Roemenen
zich bij den aanval aansloten. De strijd woedt met groote
verhitting. Op talrijke plaatsen ging de verdere toet
tegenaanvallen over. Het sukses bleef zoodanig gisteren
langs onze zijde.

Legerfront van veldmaarschalk prins Leopold van
Beieren.

Aan de Zwieta-Lipa sloegen Turkische troepen een aan-
val af; zij achtervolgden den verslagen tegenstroom-
tot aan zijne loopgrachten.

ITALIAANSCH KRIJGSVELD.

Het geschutgevecht ten zuidwesten van Gortz en op
de Karsthoogvlakte hield aan met wisselende kracht.
Ons vuur bracht verscheidene munition en mijnbewaar-
plaatsen van den Karst en in Tirol levendige geschutbe-
druiging. Vijandelijke vliegtuigen wierpen in het Etsjtaal
bommen af, zonder schade te veroorzaken.

OP DEN BALKAN.

Geen gebeurtenissen van belang.

BULGAARISCH.

SOFIA, 1 December. — Bericht van den generalen
staf van 30 November:

Macedonisch front:
In de streek van Etoia (Monastir) en in de bocht der
Cornu, zwak geschutvuur en patroonsbedruiging. De
dag is doorzagen rustig verlopen. In de omgeving van
Gruisiste sloegen onze troepen een vijandelijke aanval
door een tegenaanval af. In de streek van de Moglenitza
aan de Warlar zwak geschutvuur. Op het front van
de Belasitza-Plana patroonsgevechten en zwakke ge-
schutbedruiging. Aan de Stroom geschutvuur.

Roemenisch front:

In Walakische zelden wij onze opmarsch voort op den
weg, die van Giurgiu leidt naar Boekarest. Onze troe-
pen brachten de Roemenen, die zich gevecht met de
jagers, een bloedige nederlaag toe. De vijand leed zware
verliezen. Wij maakten twee 21-centimeterkanonnen
buit. Aan den Donau, tusschen Toloekan en Cornavodna,

infanterievuur. Bij Toloekan, geschutvuur.
In de Dobroedsja zwakke geschutbedruiging en po-
sagen tusschen posten.

TURKSCH.

KONSTANTINOPOL, 30 November. — Bericht van het
hoofdkwartier van 29 November:
Kaukasusfront: Op den rechtervleugel voerde de
vijand een sterke aanval onder half bataljon een aanval uit;
hij werd echter teruggeworpen.
Op de overige fronten slechts schietmetselingen.
Ook van de andere fronten zijn geen gebeurtenissen
van belang aan te sluiten.

FRANSCH.

PARIS, 30 November. — Bericht van 3 uur namid-
dag:
Ochoudens vrij hevige geschutstrijd ten zuiden van de
Somme en in het vak van Ablancourt en Pressoir en
enige patroonsbedruingen in het vak der hoogte
van Mesnil, is er den heeren nacht niets van belang
gebeurd.

PARIS, 30 November. — Bericht van 11 uur namid-
dag:
Ten zuiden der Somme heeft het vijandelijk geschut,
krachtig door het vuur bestreden, ons front aan het
Chantilly-bosch beschoten; geen infanterie front op. Het
vuur onzer loopgrachtenkanonnen vernield een vijandelijk
munitionevorgaaf in den omring van Massiges. In de Ar-
gonnen hebben wij ten noorden van Four de Paris drie
mijnen doen ontploffen, die de mijnwerken van den
vijand hebben vernield.

Verder niets te melden op het overige front.

PARIS, 30 November. — Bericht van het leger in het
oosten:
Regen en mist hebben de krijgsvieringen belem-
merd. Vliegtuigen der bondgenooten hebben een groot
aantal bommen op Priple geworpen.

ROEMENISCH.

BOEKAREST, 30 November. — Bericht van den gene-
ralen staf:
Noordelijk front:
Op het g-hele noordelijke en noordwestelijke front
wordt hevig gevechten. In het Buzau- en het Prafova-
dal hebben wij vorderingen gemaakt.

Westelijk front:
Aan de Glavacoeu zijn hevige gevechten gaande.
Zuidelijk front:
De toestand is onveranderd.

RUSSISCH.

SINT-PETERSBURG, 30 November. — Bericht van het
hoofdkwartier:
Bij het dorp Tenapinnka, ten noordoosten van Suor-
gen, hebben wij een aanvalspoging van kleine vijand-
elijke afdeelingen door ons vuur verijdeld.

Ons geschutvuur heeft drie vijandelijke kolonnen, elk
een kompanie sterk, die uit de richting van Goradzie
naar het oosten trokken, verstoofd.
In de streek van Koricina hebben onze troepen gedeel-
ten van de vijandelijke stelling, die in onze linie voor-
uitspringen, genomen.

In de Woud-Karpaten hebben wij de hoogte Boera-
roade. 11 werst ten zuidwesten van Bakarka, genomen,
100 Duitschers gevangengenomen en drie machiegewe-
ren buitgemaakt.

In de streek van de hoogten ten oosten van Kirli
Baba duurt de strijd voort. Wij hebben hier in twee
dagen 900 gevangenen gemaakt, 13 machiegeweren,

Gemengd Nieuws

Een nieuwe manier om kosteloos te eten. Een vrouw van 45 jaar, die op de Heilig-Kruis-plaats in de wijk van de Heilig-Kruis-plaats, wat de kleine natuurlijk met wegerde. Zij gingen daarop in een restaurant op de Heilig-Kruis-plaats binnen en de dame bestelde daar een wij maar het beste en lekkerste was, dat zij met smaak gebruikten. Toen zij niet eten kregen, stond de dame op en verwees door een bijzondere deur. Daar de kleine wachter en de dame niet terugkwam, ging de eigenaar het meisje ondervragen, maar hij dacht dat zij het dochterje was. Doch weldra bemerkte hij dat hij bedrogen en bestolen was geweest.

Door gas gestikt. — In de Merinosstraat, n. 25, te St-Joost-ten-Neuve, is Mevr. Ducoir, 30 jaar oud, op haar bed door gas gestikt gevonden. De slang van het gas-toestel was 's nachts losgesprongen en had de kamer met gas gevuld. Een bijgevoerde geneesheer kon de levensgeesten der ongelukkige niet meer opwekken.

Brand. — Op den Anderlechtischen steenweg is er brand ontstaan in de kamer van Ph. B... Een hoop linuendo, dat naast de kachel lag, had vuur gevat. Gelukkig konden de brand blussers nog voor dat de brandweer aangekomen was.

Overleden. — Woensdagavond is een zekere Jan L..., toen hij voor de tram wilde uitwijken, door een vrachtwagen die van den tegenovergestelden kant kwam, overgerolp. Gelukkig liep het nogal goed af en kreeg hij maar kleine verwondingen, die in een naburige apotheek behandeld werden. Daarna is hij naar zijn woning gebracht.

Uitbasse. stelsel A. V., de beste op de wereld, pup naar de mode, heetlijk om uit te rooken. 11-13, Beierenstraat (rue de Bavière), Brussel 2 fr. 50; 1/2 eumie, 5 frank; met mondus in andere, 11 frank. Zuing rooken, dat toe al den tabak droeg te rooken. Bijzondere prijzen voor verkopers uit de tweede hand 3503

Een oplichtster. — Louise D., die zich dan eens voor aardappelverkoopster en dan weer voor hotelverkoopster door laat gaan, weet de menschen handig op te lichten: zij doet aardappelen aan tegen 25 centen het stiel en boter tegen 7 frank het kilo. Ook heeft zij monstiers van hare koopwaar bij zich. Aan degenen die er op ingaan, vraagt zij de helft der koonsom vooruit, maar dan ziet men haar niet meer verschijnen.

Een bedrager. — M. B., te Sint-Gillis, ontving een gisteravond een kist, door een kerel van onstreeks twintig jaar gebracht, die voor de aflevering aan M. B. 72 fr. 50 reklaamde. Daar M. B. een gelijksortige kist verwachte en deze hermetisch gesloten was, boodde hij de geverige som. Doch eenigen tijd daarna, toen de kist opengemaakt werd, vond men er slechts steenen en stroo in.

Kleine Kroniek

DE «GAZET VAN BRUSSEL» IN DUITSLAND.

In antwoord op een vraag welke ons van verschillende kanten gesteld wordt, deelen wij onzen lezers gerne mee, dat de naar Duitsland verzonden of weggevoerde bijlagen zich ginder op alle postkantoren op de «GAZET VAN BRUSSEL» kunnen aanvragen, zooals trouwens op al de bladen die in het bezette gebied verspreiden. De abonnemansprezen zijn in Duitsland niet hooger dan in België.

Emile Verhaeren.

Minister Carton de Wiart zal als vertegenwoordiger der Belgische regering te Rouan aanloop van de plechtigheden het woord voeren. Het lijk van Verhaeren zal vervolgens naar Antwerpen worden vervoerd, waar de begrafenisplechtigheid plaats vindt.

Zelfbeschuldiging.

Wij lezen in de «Nieuwe Rotterdamse Courant»: «Hoezeer het in den modernen oorlog aankomt op de vraag wie het eerst met de mobilisatie klaar is en het eerst kan toekomen, kan nog eens bijken uit een rede, die de gewezen Fransche minister van oorlog Miliand den 22 Oktober 1. te Versailles heeft uitgesproken.

«Frankrijk», — zoo zeide hij, naar een Duitsch kind aanhield, — wist dat Duitschland door België en Luxemburg zou trekken. De Fransche tegenwoordigheden waren steeds daarop berekend. Hadden wij slechts vier dagen meer tijd gehad, dan zouden de Duitschers België noch Frankrijk hebben bedreven. De groote (Fransche) manoeuvres van 1912 aan de Elzas-Lotharingse grens, die ook grootvader Nikolajewitsch heeft begaan, gronden geheel op den grondslag van de tegenwoordige omstandigheden. De generaal Joffre, Micheli en Pau hebben destijds de komende gebeurtenissen volkomen voorzien.»

Schurken.

De lezer vergeve ons het scheldwoord, dat hierboven staat, maar er zijn nogal velen, die de meest bedachte menschen een beweging van afkeer en verzet niet kunnen onderdrukken.

De overburchte «Echo Belge», het schandaalpartij van enkele vinctuelingen, dat door sommigen «L'Egout Belge» wordt genoemd, laat geen dag voorbijgaan zonder haar smerig spog naar «Volksopbeuring» te singeren. Het geing verwijt dat dit edel werk treft, is zijn Vlaansch geing; maar de lage ziel die de «Echo Belge» volpennen, laten daarbij niet: dag-in, dag-uit verdorven en vervalschen zij alle bijzonderheden welke «Volksopbeuring» te betreffen. Zoo lazen wij voor een paar dagen in het vijfde papier, dat «Volksopbeuring» lessen in Duitsch en Nederlandsch inricht, hoegenaamde lessen, maar de vervalsching ligt in het feit dat daarbij verzwezen wordt, dat er ook Engelsche en Fransche leergangen plaatsvinden.

Als onze soldaten later zullen vernemen hoe men ze met reus en bedrog heeft pogten te misleiden, zullen zij niet kunnen nalaten de gemene kerels der «Echo Belge» naar waarde de stempelen.

Tongkree.

Uit het notaboeke van den Aardburgschen berichtgever der «Nieuwe Courant»:

«Les parents des enfants hollandais par ici!» zoo riep een heldere jonge vrouwstem, gaande langs de dichte hang toeschouwers op het plein voor de Noordstatie te Brussel. Ik luisterde eens even toe wat er aan de hand was. De kinderen uit Holland kwamen terug, was het antwoord. Het plein in het midden was schoon gehouden door wat Duitse schiedwachters, en rondom stonden de nieuwsgierige Brusselaars. Op de open ruimte wat komiteit-leden, waarvan er verscheidene echt Nederlanders uitzagen. En na was de kwestie dat die donkere masa de ouders der straks aankomende kinderen moesten worden uitgezocht en bij elkaar gesteld. En daaronder ging de heldere jonge vrouwstem langs de rijen: «Les parents des enfants hollandais par ici!»

«Dat kon ze toch ook wel op zijn Vlaansch zeggen», meende een goede dikke Brusselsche mannel. «Ik verstaan d'r nie...»

Ja, Vlaansch kinderen uit Nederland komend, door bemiddeling van een Nederland-Vlaansch komiteit, en rondom staat de Vlaansch sprekende Brusselsche arbeidersbevolking. En toch: «Les parents des enfants hollandais...»

Zonderling. — **Indertand zonderling!** En voor ons toch zoo gewoond... **Te Schaarbeek.**

Het schepkollege te Schaarbeek werkt bekend, dat een onderzoek wordt ingesteld over het besluit van den gemeenteraad naar aanleiding van de rangschikking der straten voor de straatbelasting voor 1917.

Zij die aanmerkingen zouden willen maken over dit

besluit worden verzocht dit schriftelijk bij het gemeentebestuur te doen of bij het opstellen van het proces-verbaal tegenwoordig te zijn, hetwelk op 12 December 1916, te 12 uur, in de kollegezaal op het gemeentehuis zal geschieden.

BINNENLAND.

UIT GENT

— Stedelijke aardappelendienst.

Aan de inwoners van Groot-Gent, die aardappelen wuppen op de gonden in hun bezit, door hen gehuurd of fer hunner beschikking gesteld voor de Stad en de voorgeborechten, wordt aangevolden hunne aardappelkaart ten spoedigste te brengen in het bureau Ham, 8, alwaar hen, volgens den uitslag van het thans voldeindigd onderzoek, zal medegedeeld worden, hoelang zij moeten toekomen met den opgedaenen aardappeltoestel, uitgerend op den voet van het rantsoen van 300 gram per hoofd en per dag. Niet in acht nemen van deze aanbeveling kan aanleiding geven tot moeilijkheden.

Een gevecht met bloem.

Eene vrouw welke in een Amerikaanschen winkel bloem had gekocht, kwam terug, en klaagde er over dat zij haar gewicht niet had, waarop de winkeldochter antwoordde dat zij er reeds van gebezigt had. De vrouw daarvoor verantwoordelijk, sloeg den zak met bloem op het hoofd der bediende! — Kort, maar brutaal geantwoord! Niet?

Gemeenteraad van 27 November.

De Raad:

1. Keurt goed de verpachting toegestaan door de Burgerlijke Godshuizen van het huis n. 7, Begijnhofplaats, voor 3 of 6 jaren, met 400 frank 's jaars;

2. Staat toe aan de burgerlijke Godshuizen een krediet bij aanhaaf van 27,500 frank, om de ontoereikendheden van hare begroting van 1916 te dekken;

3. Brengt een gunstig advies uit nopens de vraag tot ontslag en pensioen aangehouden door M. G. Demarez, onderwijzer aan het gesticht de Kerkhoven;

4. Benoemt Mevr. Van Heule-De Vos als bestuurster bij de avondscholen en aanvaardt het ontslag uit haar ambt bij de zondagscholen;

5. Besluit den heer Julien De Hoon een bepaalde benoeming bij de aduikscholen toe te staan met terugwerkende kracht op 1 Januari 1913, datum zijner in diensttreding in die hoedanigheid;

6. Hernieuwt het mandaat van den heer Kamuel De Bist, als lid der Kommissie der Burgerlijke Godshuizen;

7. Stelt ter beschikking van het Kollege een krediet van 2,957 fr. 29 voor het verwezenlijken van een deel van de verbreding der Oostkerkestraat, voor halve rekening met het Gemeentebestuur van Sint-Amandsberg;

8. Keurt de veringien goed van deelen der loten 12 en 13, Elisabethlaan, toegekend aan de heeren L. De Cock en Eg. Schullé.

UIT ANTWERPEN

Grote brand.

Donderdagmiddag, omstreeks 1 uur, is er een brand ontstaan in de woning van den heer H. Brasseur, Hoesplein, 37, op een droogkamer van de tweede verdieping, waar eenige duizenden kilos aardappelschillen lagen opgestapeld om te drogen. De oorzaak is nog onbekend, doch men vermoedt dat aan de hooge warmtegraad het vuur moet toegeschreven worden. Al deze koopwaar werd door den brand vernield. De schade wordt op ongeveer 5,000 frank betaamd, doch wordt gedeelt door een verzekeringssmaatschappij.

In onze Volksbibliotheek.

De herstellingswerken van de lokalen der Blindenstraat zijn thans in zooverre gevorderd, dat alle afdelingen (uitgezonderd afdeling F, Nederlandsche letterkunde) te beginnen met Woensdag 6 December zullen kunnen heringericht worden.

De Nederlandsche afdeling zal, zooals wij reeds vroeger meldten, voorloopig in het oud lokaal van de Antwerpse Middenbank, St-Kathelijnevest, gevestigd blijven, tot de nieuwe gebouwen volledig zullen hersteld zijn.

GERECHTSHOVEN.

HET PROCES VAN DEN CHRISTUS.

Het is vandaag de zevende audientie van deze zaak. Om 7 uur 's morgens was de puntske tribune reeds stampvol. De zitting begon om 9 uur 23.

Mr. Lucien Lemaire begint zijn pleidooi. Hij haakt nog eens aan, dat Pere Dor voorstelt geen oplichter is, doch de menschen liep. De Donsien verkochten zelf de boeken van hem en verzorgden Pere Dor op deze manier geld om te leven. Dor heeft echter geen verborgen schatten. De opbrengst der boeken, enz., bedroeg van 1909 af 51,000 frank, doch Pere Dor heeft er geen boekhouding op na. Al zijn kapitaal zijn onroerend.

Daarop zegt M. Bonehilt, dat Pere Dor op 5 Maart 1914, een maand na het onderzoek van het Parket, aan de Spaarkas gevraagd had, welke som gestort zou moeten worden om aan zijn familie 1,200 frank rente te bezorgen.

Mr. Lebeau vraagt bewijzen daarvoor. De gebouwen van Roux zijn te koop gezet, doch er heeft zich geen koper aangeboden, daar het zeer vreemde gebouwen waren. Daarna werden de aanslagen tegen de zaden waarvan Pere Dor beschuldigd wordt, behandeld. Mevr. Lemaire, die sekretaresse van Pere Dor was, is een van de aanklaagsters, doch Mr. Morichar beweert dat dit door jaoversheid is. Anders beschuldigingen weerlegt hij eveneens.

Om 12 1/2 uur is het pleidooi van Mr. Morichar geëindigd.

Om 3 uur beginnen de tegenwerpingen van de burgerlijke partij en van den procureur des konings.

KUNST EN WETENSCHAP

DOOD VAN EMILE VERHAEREN.

«Emile Verhaeren is dood! To Rouaan overreden door een spoorwagen!» Brutaal schokte ons het nieuws als een vuistslag tegen de borst. «Op een en zestigjarige leeftijd!»

En, enigszins van onze verwondering bekomen, zien wij voor ons terug, dien zuuwichachten, kleinen en haenderachtige kerel, met zijn lijf als een knogstige, kromme wigbeoom, met zijn lange magere armen, die de zware en kerkige handen zwaaien, met dien getrouwen kop, met lange, maar wijd dooreen woevende haren, opgespuikte oogen met zware bruinen, saamgedrongen voorhoofd, holle kaken, en vooral dien legauwrasen snor, van weerskanten van den mond stekend naar beneden.

Wij zien hem nog terug, hoe hij sprak over de «Kultuur van de geestdrift» op het Volksuis, alhier, over «Lemonnier», kort na diens afsterven, op het Brusselsche stadhuis. Hij sprak met stille stem eerst, kort zijn woorden afleidend, maar alomterhaard, stijgend met opborrelende inspiratie rees de stem, tot roepen soms, met wijder openrekken der oogen, met enig scheefreken van den mond, terwijl de armen als noekige machienstaven aan 't bewegen gingen, soms als moenwiken boven het hoofd.

Een zoo komt de gedachte in ons, en ankerd zich: het kon niet anders, die vent moest op deze wijze omkomen. Als een oude, gedraide boom uit den grond gekrukt en plots neergesmet. Heel zijn lijf als een gescheiden uif eikenhout; het leven was erin vastgeklonken. Die vent kon niet anders omkomen.

En, in grondig verband met zijn persoon rijst zijn geest voor ons op, zijn geest: zijn dochterlijke passie, zijn paroxysme, zoo men het noemde, dat zich uitte in zijn zuuwichachtig geknield vers, mischterend blootdend of schrijnend-smartvol, in zijn uiterst vrijen stijl, met barbaire en rebarbaire duivende beelden, met harsch bijgevoerde woorden en dat vast-veerkeurende en toch altijd aangrijpend beschrijvend «immensisme». Uiterlijk en innerlijk, maar al werk: het was Verhaeren.

Gebooren te St-Amands (1) aan de Schelde, tusschen

Dendermonde en Antwerpen, in het land der hooie dijkken en wijde overstroomde meerschanden was Verhaeren dus een Vlaming. Hij genoot een Fransche opvoeding in het St-Barbara-kollege te Gent, aan de Leuvense hogeschool. Maar de opvoeding maakte slechts de uiterlijke de taal. Onontworpenbaar klampte zich in hem het gevoel van den stam, van het ras, want zijn werk schreeuwt bij ieder vers uit dat hij een Vlaming is (2). Eerst verschijnt: «Les Flamandes» (1888), een jeugdwerk, maar het werk van een geestdriftigen jongman, met kokend bloed, opgulpende passie, lud behoegende bewondering. Gansch het feestvieren, van doke lente houdend Vlaanderen trekt voor onze oogen voorbij, als een levenslustigen sloot, met mannen uit de doeken van Tuniors en Jordans en Bruegel vooruit, en vrouwen uit de magische schepingen van Rubens levend opgesprongen. Wij zien de doke kermissen weer van onze schilders uit de zesde eeuw; wij zien ook onze hedendaagsche landbeiden, maar met het oog van een vurend bewonderaar der bovengenoemde meesters gezien, slechte van den passievolen kant gezien, den zinnelijken, die hem tot gulzigheid en uitgelaetheid en vleeschelijke passie stuwt.

Het werk kondigde een stouten geest aan, gansch opvoepend met een geschriftvol en hartekindheidvallend temperament.

Twee jaar later komt de tweede bundel «Les Moines» voor den dag.

Hier openbaart zich een andere zijde van 's dichters genoot: het diepgeankord godsdienstig gevoel van zijn volk. Maar Verhaeren verdraagt niet in vaag-mystieke. Zijn monniken blijven uit één stuk Vlaamigen, Car les volc priant: tous eux dont la journée s'est consumée en dur hessage en plains terreaux (1). Zij rijzen voor ons als hooge en forse gestalten in hun donkerbruine, aardekleurige pij met hooge kap. Zij dragen in zich, evenals de ver-zin van den dichter, die stuwende innerlijke kracht, die zich beurtelings uit in 't storen dagwerk en in de vurige, diepe en kopig-overvloegde bede, al die monniken, eender in hun pij:

«Les moines, dans leurs cagoules, tous les mêmes.» Hij zocht ze zelf op in hun klooster, te Forges, bij de Fransche grens, waar zij de Vlamen behielden.

Onder-tusschen heeft Verhaeren zich geheel in den letterkundigen strijd van «La Jeune Belgique» geworpen, aan welk tijdschrift hij ijverig meewoogt; en verdedigt in België de kunst der Fransche en Belgische impressonisten: Monet, Renoir, de Groux, van Rijssal-berghen en Ensor vooral, over dewelke hij een innige en betogende studie in het licht zond.

Maar nu nadert voor den dichter een tijdvak van lichamelijke en geestelijke kwalen.

Hij, die bewonderende natuurmensch, ziet zijn dienaar rustiek Vlaansch leven langzaam aan opzigen en vernield door de steeds groeiende en dreigende stadsbesaving. Hij twijfelt, hij lijdt, hij lijft verschrompelijk en uit zijn smart in wiede akkoorden in het drietal bundels: «Les Soirs», «Les Délices», «Les Flambeaux noirs» (4). Het zijn de kreten van den twijfel, van de smart, van de angst voor de wandrochtelijke verschijningen die de zieke verhoeking van den dichter aanvallen, en welke die verbeelding inzie met de misvorming die hen zijn abnormale persoonlijkheid toetient.

Dan komen «Les apparus dans mes chemises» (5), waarin men langzaam aan den dageraad zelf oplichten, onder de gedaante van opwekkende verschijningen als die:

«Saint Georges, fermentant d'ors, avec des pannes et des boumes (6). Le Saint Georges cuirassé clair A traversé par bonds de flamme, Le fraus marin, jusqu'à mon ame» (7).

Maar ik zou her het gansche gedicht moeten aanhalen om u te toonen met welken dorst, met welke passie, de gefolterde en diep gekonken ziel terug naar boven, naar vrjheid en licht wil.

Volgens dan, na 1893, «Les Campagnes hallucinées», «Les Villages illusioires», «Les Villes tentaculaires» (8), onverstaanbare titels, bijna, die op zich zelf al geheel de stemming van het werk uitdrukken. De velden, de dorpen worden wreed begoocheld door het vlammende licht dat boven de steden rijst, en vergiften hun eige oest, en worden langzaam aan opgezogen door de stad, die mengsel van gelucht, laagheid, verdort, nijverheid, ellende, iets enorms toch, iets episch-groetsch, waarvoor de dichter onmachtig, razend, en toch wilens willens bewonderend staat.

Als tusschengang komen «Les Heures claires», waar de dichter troost vind, en langzaam zijn moeheid en melancholie zigen laat.

En eindelijk in 1898 komt «Les Aubes», een toneelwerk, dat een nieuw tijdperk aankondigt. Tijdperk van nieuwe bewondering en levenslust. Een langzaam rijst de nieuwe vure voor zijn geest: de bewondering van het leven en van den mensch, die raussachtigen, alles overwinnenden mensch. En de bundels volgen eikander op: «Les forces tumultueuses», «Les visages de la vie» en de twee krachtigste van het tijdperk: «Les Rythmes souverains» en «La Multiple splendeur». Alles groot op tot een hemelsche grootheid, de natuur en haar werk: De zee, de wind, de boom, het leven, — de mensch en zijn werk: het woord, de denkers, de droomen, de smarten, de vreugde, de gedachten, en, op het einde van alles: den dood.

En als Verhaeren al de krachten van mensch en natuur heeft uitgezogen, als heel zijn geest op zijn ziel en zijn lijf in bovenmenschenlijke spanning hun woelend en stampend innerlijk, woelend en stampend als het leven zelf dat hij bezingt, hebben uitgegind; dan gaan zij herusten, en vertoerd gaat hij, die lange jaren van zijn eertijds zoo bemind ras verward, is, terugdenken aan de landschapen van zijn jeugd, aan zijn heerlijk Vlaanderen, dat hem het licht gaf, en de krachten die hem op het hoogste peil van het menschen-zijn gehooschen hadden.

En dan schrijft hij die heerlijkste serie: «Toute la Flandre», bestaende uit zes boekjes, die, hoewel zij niet de hevigste en volheidigste uitdrukking uitmaken van Verhaeren's zoo veelzijdige ziel, voor veien toch zijn het innigst-vol liefde dat hij schreef, datgene, bij een dichter, dat men vaak en met altijd eendere zachte tevredenheid ontfemt en herleest.

Het is geen heimwee; 't is langedaan terugdenken aan de dagen van vroeger, aan die, welke men voorerst bemide, die langzaam uit het kind den mensch groeien doen («Les Tendresses gemies»). Dan, sterker weer, komen de krachtige aandoeningen der jongelingsjaren naar boven, en heel Vlaanderen, als een wij geborstelde fresko ontvold zich voor zijn oogen: De duinen («La guirlande des dunes») omkranen de zee met hun gezellige en aardige huisjes in het zand, de zee, met haar gauwig en krachtig lied. De kleine verstaide stadjes: Dendermonde, Oud-naard, Veurne rijzen om de markt hun huisjes met trageweltjes, waer-in gebeurt het pesterig gedoe der kleine menschen («Les Vies à Eignons»). Dan entrollen zich ook de vlakten («Les Plaines»), en de dichter overziet ze en gaat hun melanofozen volgens de jaargelijken na, en spurt het leven na der menschen in de dorpen. En eindelijk schiedert Verhaeren voor ons de heden: Ardeval de Schelde, alles verpersoonlijkend wat bijdroeg aan den roem van 't land.

Op acht en vijftigjarige leeftijd (1913) gaf Verhaeren een zijn laatste werk: «Les hies mouvants» (Het bewegende koren), een werk van ongewone inwendige kracht nog, waar steeds zich de gehechtheid van den dichter aan zijn geboortegrond uit, aan het leven der menschen aldair.

En dit boek moest het laatste zijn. Wij zouden niet het vervolg zien van die hoogst-belangwekkende ziels-evolutie, het langzaam huspelen van die persoonlijkheid die zoveel geleiden naar ook zoveel geloten heeft. Neen, er stond geschreven dat niets dat leven afbreken moest. Het fatale lot droeg opeens 't hoore boven zijn hoofd en donderde n'er.

Een ja verliet een harer grootte dichters, de ontzaglijkste figuur, heeft veel met duiven zeggen, sodert Victor Hugo.

Weet Verhaeren, ofias, niet een verschijning in onze eigen Vlaansch literatuur, richtten hem toeval (Verhaeren's familie was niet van St-Amands afkomstig) op, opvoeding vooral op andere wegen (het oogblik waar o, l. slecht gekozen om daarvoor te redetwisten), toch is hij een prachtige uiting geweest van onzen volks-

aard, een heerlijk boom gesproten en gevoed uit onzen grond.... M. v. d. M.

(1) Het is wel eigenaardig dat de «Avenir Wallon» die bizonderheid in twijfel trekt. Red.
(2) Zijn Vlaansch-voelen en zijn liefde voor het Vlaamische landschap mag wel sterk in twijfel getrokken worden, als men weet dat Verhaeren zich te Angre had gevestigd, in Hingouwen, vlak bij de Fransche grens. Iemma die altijd over Vlamingen en Vlaanderen schrijft bevoordt stellig zijn inspiratie als hij zich volop in een Vlaamische omgeving vestigt. — Red.

(3) Want daar zijn ze biddend: al die, wier dag Voriging door hard leggen in volle meelstade.
(4) De Avonden, De Uiteendrijvingen, «De zwarte fakels».

(5) De verschenen op mijn wegen.
(6) gisting van goud, met pluimen en schuimen.
(7) Sint Joris, klaar gekwaat.

heeft met vlammende sprongen doordrongen, den frischen morgen, tot mijn ziel.
(8) De zinsbegoochelde buien, De ingebeelde dorpen, De opzuigende steden.

Tooneel, Concerten en Verpakelijkheden

ZONDAG, 3 DECEMBER.

Alhambra. — Geen vertooning.

Koninklijke Vlaamse Schouwburg. — Te 4 uur: «Aan-gebrunde Huisepot».

Molière. — Te 4 uur: «Antoinette Sabrier».

Les Sacré. — Geen vertooning.

Bonbonnière. — Te 2 1/2 uur en te 5 uur: «La Fiole» en «La Bonne Maison».

Bourse. — Te 3 1/2 uur: Mireille en Padlase.

Folies-Bergère. — Te 4 uur: «La Chaste Suzanne».

Gaieté. — Te 2 1/2 uur en te 5 uur: «Sosie du prince».

Gaietés. — Geen vertooning.

Maison de Verré. — Geen vertooning.

Olympia. — Te 2 uur en te 4 1/2 uur: «Le Volcur».

Palais de Glace. — Geen vertooning.

Scala. — Te 4 1/2 uur: «As-tu vu l'Oré... Aline?».

Vieux-Bruxelles. — Te 4 uur: «Claudine».

Wintre-Palace. — Te 4 1/2 uur: «Le Mystère de la Chantre Jaune».

Cinema, rap, nou (Noordlaan, 152). — Programma dezer week: Nabira, Voor Per en Geluk; Lefde en Eelust; Een Telefoonroep; Op de Bergloppen.

Antoon van Schouwburgen en Bioskopen

MOLIERE-SCHOUWBURG. — Zondag en Maandag, twee laatste dag-vertooningen van het reussachtig sukses «Antoinette Sabrier». Dinsdag 6 December, te 4 uur stipt, heropvoering van «Le Roman d'un Jeune Homme pauvre», met Me. Rose Remy, M. Robert Celler en de gansche uitstekende troep van de Molière, Verhuurbureau open alle dagen van 11 tot 8 uur.

Handelaren en Partikulieren

alvorens aankondigingen te doen vraagt prijzen aan het

Publiciteitsbureau P. HOEBEN

75, Ansaplaan, 75, BRUSSEL-BEURS

dat u gerne nadere intichingen van welken aard ook verstreken zal

Heeren Adverteerders!

De Gazet van Brussel is veel gelezen geheel Vlaansch België door, is het enig blad der hoofdstad dat thans verspreid wordt te BRUGGE, BLANKENBERGE, OOSTENDE en andere kustplaatsen.

Wilt gij aan de inwoners der steden Uwe waren aanbevelen maakt gebruik van de

PUBLICITEIT VAN ONS BLAD

ZULKS MOET VRUCHTEN DRAGEN. Vraagt nog heden onze tarieven aan, die HOOGST BILLIG zijn.

Kleine Aankondigingen

TARIEF:

De vier regels (minimum) fr. 0.50

De bijkomende regel fr. 0.20

Onderwijs

NELSCHRIJF. Lessen door Sgeedplomeerdleerlar.Beste uitkomsten in weinig tijd. Matige prijzen. — A. T. B. 75, Ansaplaan, G. v. B. 3001.

GEDIPLOMEERD onderwijzer get les Vlaansch. Fransch. Bijz. voor onregelmatige leerlingen. Schrijven Z. O. W., bureau van 't blad. 376.

Russische taal. Theorie en gesprek gegeven door Russischen hogeschoolsudent. Voordeelige voorwaarden. Schrijven bur. blad, R. 210.

VIOLLES

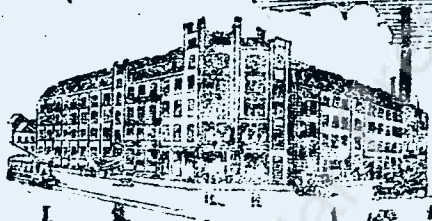
wordt gegeven aanbeginnelingen en meer gevorderde leerlingen.

Meubel- en Zetelfabriek

HUISVERSIERING

Salons, Slaapkamers, Eetkamers, Eating-room, enz., enz.
Schrijn- en Timmerwerk - Versiering - Spiegelmakerij

BEHANGSELS EN DEKORS

Emile GOEYENS

1, Fabriekstraat, 1

BRUSSEL-HEURS

NIEUW YORK, PARIS, LONDEN, KAIRO, DEN HAAG

ALGEMEENE ONDERNEMINGEN VOOR
DE INRICHTING EN DE TRANSFORMATIE
VAN MAGAZIJNENZeer groote keus van omlijstingen
— voor schilderijen en platen —

Allerhande ZEEP

L'Empesol Stijfjesel

Wendt U voor Uwen aankoop tot
COMPTON SAVONNIER BELGE
LUIK, Brussel, Verviers
19, rue Pont-d'Avroy 16, Beusselaar 39, rue RenkinZich wenden voor den verkoop in de PROVINCIE:
te BRUSSEL: 16, Beusselaar, 16
te LUIK: 19, rue Pont-d'Avroy, 19
te VERVIERS: 39, rue Renkin, 39

EXPLOITATIE VAN BELGISCHE PATENTEN

Volmaking der machines tot opdroging van melk
en gelijksoortige voedingsmiddelen.Mr J. O. A. Amandus te Staranger (Noorwege), eigenaar
van het Belgisch patent N° 245.342 van 25 April 1912, wenscht de
vergunning af te staan of zich met nijveraars van het land te
verstaan tot exploitatie van zijn uitvinding.Zich wenden tot het Agentschap van Brevetten:
A. WUNDERLICH en Co. (Namen) Kunstlaan, 3, BrusselDIENSTMEID van 28 jaar,
vraagt plaats. Kent burgers-
keuken en alle werk. Adres:
Irma Lomars, 61, Jollystraat, 322Dienstmeisje van 23 j., ken-
nende alle werk, een wij-
nig keuken, vraagt dadelijk
plaats. Adres: 197, Bergsche-
steenweg, Halle. 359BIEDT zich aan als kamer-
meisje, bovendien of be-
kenmerkend. Eleonora Clabout
Predikheerstraat, 9 (rue de
Dominicains), Brussel. 323JONGELING, oud 16 jaar,
steun van zieke moeder,
vraagt plaats als loopjongen of
wat ook. Adres: Raynier, Karel,
40, Samaritaanschedijk, (rue de
la Samaritaine). 753GEHUWD huisgezin, zon-
der kinderen, vragen
plaats, Kasteel of Hotel, als
binnenknecht en keuken-
meisje. Goede getuigen.
A. Baro, Salvatorstraat,
174, Gent. 3932Oppassend JONGELING biedt
zich aan voor alle werk.
M. De Rijke, 106, Onder-
wijsstraat (rue de l'Instruction),
Anderlecht. 3873MEID gevraagd, 17 tot 20
jaar leeftijd. Zich aan-
bieden: Verviers, Lae-
renstr., 21, Brussel. 328Huisgezin met kind vraagt
plaats als huisbewaarder of
iets dergelijks. — Adres:
« Huisbewaarder », bureel
van het blad. 329JONGELING 18 j., vraagt
plaats bij dokter of wat
anders. Schrijven P. T., bur-
van het blad. 392EENIGE oppassende dienst-
meisje, kennende alle werk
biedt zich aan voor meid in
dettig gezin. S. V. Montoye-
straat, 58, Brussel. 279Oppassende jonge vrouw
biedt zich aan als WERK-
VROUW, voor ude of halve
dagen. Mev. Christaens, Kinet-
straat, 36, Anderlecht. 3201Jonge getrouwde vrouw,
vraagt plaats om alle werk,
2 of 3 dagen per week. —
Schrijven Mev. Vanhelmont,
Verheydenstr., 209, Ander-
lecht. 3873Ziekenbediende mis-
st om zieken te verplegen.
Goede getuigen. Schrij-
ven, Koolstr., (rue Choux), 323

Te Huur

mooite, gemeubelde kwar-
tier, bijzonder geschikt voor
ambtenaar of officier. Te bevr-
gen, 91, Zegelstraat (rue de la
Victoire), Hallepoort, Brussel. 309TE HUUR beste stand, 1ste
verdieping. 75, Anspach.
Slijke huur. 323

Allerhande

Geneeskundig

Cabinet

17, Krausstraatenstraat
BRUSSEL-NOORD

WATERORGANEN

Geheime ziekten.

Trocet water.

Vrouwenziekten.

Huidziekten.

Behandeling van Dr. H. H. H.

Vallende ziekte.

Nieuwe behandeling.

RAADPLEGING

Zondag van 8 tot 12 uur.

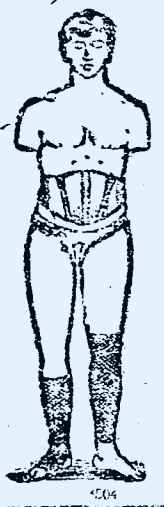
Maandag van 10 tot 12.

Woensdag van 10 tot 12.

Donderdag van 10 tot 12.

Zaterdag van 10 tot 12.

BREUKEN

Genezing zonder operatie, gewar-
teijderles, van alle soorten Breuk,
gewel, zakking of verplaat-
sing, naar de nieuwste regelen de
sien van den specien breukmeester
DUMONCEAU. — De eenigste zonder
veeren of elastieken dragen zich dag
en nacht zonder gewaar of ongemak, weer-
houden alle breuk, zelfs de zwaarste
zak- en navelbreuk.

— Schriftelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)

— Schiedelijke Waarborg —

Ben heer A. DUMONCEAU

geeneveert-geestdameed menamees-
ter, om alle dagen 9 tot 12 uur (Zon. 11
21, Koolstraat (rue) Brussel-Noord
en van 10 tot 12 uur bij een wone-
65, Maessstraat Zeehavenkwartier
(geen reopod en ongemak)Onze
Publiciteit
in
HenegouwenWij berichten onze
lezers in Henegou-
wen dat de

Gazet

van Brussel

een HULPHUIS

heeft opgericht te

La Louvière, rue

de Belle-Vue, 77,

waar alle handels-,

nijverheids-, nota-

riele- en partikul-

iere aankondigun-

gen en dagen ont-

vangen worden aan-

9 uur tot 12 uur.

Hurel aanvaardt

ook de abonne-

menten per post en

per drager.

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

KOPER

Ik koop tot 3 fr. het kilo.

LOOD tot fr. 0.70 het kil.

Letters v. drukkerijen

tot fr. 0.30 het kilogr.

Lege verfbuizen

187, Brogniezstr.

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

329

Brief uit Antwerpen.

Iets over Tooneel en Tooneelpubliek.

Onbetwistbaar neemt in het moderne leven het tooneel een plaats van betekenis in. Niet enkel als uitingsvorm van de letterkundige stroomingen in een kultuurland, niet enkel als plaats van versnauwde uitspraken en veruitwendigd de aristocratische inhoud van de tijdgeest, heeft het waarde, doch hoofdzakelijk omdat het zijn invloed bij vele gaven uitstraalt kan over het gebied der ethiek en prikkelend uitendend tot opwekking van zedelijk zelfbesef. Het is een bij uitstek opvoedende faktor. Bij de twintigste-eeuwse intellectuele wordt dit inzicht voortdurend verbreed. De jongste tendens in de literatuur van over onze grenzen legt meer en meer nadruk op het didactische bestanddeel van de dramatische kunst, zonder daarom in de minste mate afbreuk te doen aan de gezonde, natuurlijke-geestige grondregels van techniek, schijnbaar opzet en voorvoeringswijze van gevoelen en gedachten. De nieuwe strooming heeft niets te maken met "pieces a thesse" of met; zij staat mijlen ver van derheid en met pedantisme, omdat zij streeft naar dynamische uitbreiding van de werkelijkheid in haar kerngedachte, ontstort van al het aprioristische dat onze klinkende benevelen, en omdat zij in een harmonische samenvoeging van de meeste momenten uit het reëel-schijnbare zielegebeuren de ethische normen, die ons beheerschen moeten, in hun oorspronkelijke zuiverheid naar voren wil brengen. Want juist in de worsteling tusschen die zedelijke imperatieve en de egoïstische driften, wordt de door konventioneel omschorsde persoonlijkheid verrijkt van de diepste-levende ontroeringen aangeslagen. Dergelijke dramatische kunst zou door het saamgebalde karakter van haar figuren en de afgeleide ontleding van hun innerlijkheid onbetwistbaar tot een bereik bereiken. Zij zou volkomen worden, wat steeds haar bestemming had moeten zijn: een middel om goede en edelzinnige menschen te kweeken, met gelouterden smaak en open oog voor de schoonheid van het aardse bestaan. Zij zou de wekker wezen van een nieuw idealisme, de reactie tegen woekerend bourgeois-moraal en platte stofvergoeding.

Deze enkele, zeer beknopte beschouwingen mogen toerekenend zijn om te verklaren, welk ruime het tooneel binnen de geestelijke sfeer van moderne menschen vindt. De mogelijkheid tot verwezenlijking van hun opvattingen als gedeeltelijk in de toekomst; maar is niet de doop op morgen te stuwkracht die het heuen vooruwerweegt? Voor hen is ook thans de schouwburg de plaats, waar het dramatisch gewrocht perspectief krijgt en, beginstigt door het vertolkingsstadium, volledig ontwikkeld wat het in esthetisch en ethisch opzicht bevat. Het is het oord, waar men zoeken moet verrijking van zijn emotioneel vermogen, rijping van levensinzicht en lessen van praktische moraal. Men gaat er heen om geestelijk genot te smaken. Of beter, elkeen zou er zich niet dit doet, doen moeten begeven. Want zij, die niet hun tijd gelijken tred willen houden en hogere behoeften hebben, vormen de kleine minderheid, verloren in de plompe massa die men publiek heet. Hier daken we van een algemeen vlak af binnen de muren van Antwerpen, bekend als "Kosmopolis", maar in vele opzichten feitelijk nog een provincie van menschen. Wenschen wij het te bekijken van een zijner meest peitende kanten, dan hoeven wij maar een avond in den schouwburg te slijten. Hij, die er heengaat met verwachtingen en bedoelingen als wij hierboven omschreven, mag bij voorbaat overtuigd zijn, zich links te zullen ergeren en giftig als een schorpioen de zaal te zullen verlaten. Of wij voornemens zijn kritiek te oefenen op het bestuur, op de acteurs? Heeltemaal niet. We weten 't allen: de directeur moet zichzelf en zijn gezelschap in leven houden, en dat loopt bepaald mis, als de kassier geen tevreden gezicht zet. Het repertoire moet nu eenmaal volkomen, en 't is al heel verhoudend, dat bij de huidige verhoudingen geen gruwelijke draken hun wanstaltigheid voor 't volklicht in loon spreiden. Trouwens krijgt de echte kunst ook haar deel. De artiesten zijn door den band gedrukt. Maar de vloek van ons tooneel, een voortdurend voorwerp des aanstoots, is het publiek.

Wanneer 'n hoop bezoekers bij elke vertoening uit je lood slaat door een heel onnormale; wanneer je gedwongen bent, halfsluie gesprekken en wisselingen van indrukken van zulk allooï rondom je te hooren, dat je van louter kregeligheid om al dien onzin op de vlucht zou staan, dan denk je grinnik om tevens treurig aan den afstand tusschen het woord, (van wie was 't ook weer?), dat er in elken Vlaamse een kunstenaar schuilt, en de naakte wezenlijkheid, die je hier toegrijst van op de orkestzels tot aan den engelenkloof. Pleks kan je 't niet beeten, wat daar met zijn beste plunje pronskt. Zelfs deftige lui hijgen nu op de trappen naar 't paradijs. Een parterre-abonement zal niet meer vragen om te verhuizen, wij er boven hem een derde-rangs-dito troont. De door het pakend spel regelmatig den afval van zijn "soupper" en de aantrekkingskracht der arde vergeet. Hij zal nog wel de gelegenheid hebben, tersluits op de fluweelen borstwering van een lege een bonbondoos te zien openen tijdens het dialoog tusschen Mevr. Alving en domine Manders. Maar dat zijn kleinigheden van toevalligen aard. Vast kun je echter zeggen, dat het eerste bedrijf van elk stuk verloren gaat. De lui komen natuurlijk veel te laat, klappen resoluut hun stoelen open, of vinden in 't halfsluie geen plaats en kibbelen met het personeel. Intusschen hoor je niks van 't spel door het verontwaardigde geschuifel van de menigte. Elke ijzende ontkent een hoos van handgeklap; elke spech die langer duurt dan anderhalve minuut evenzoo. Reta! Dat faalt nooit. Wanneer dan een mooi oogenblik vasthoudt, wordt je brutaal ontuchtend door 't luideruchtig zich loo-

zen van de algemeene ontroering in gesnuet en hoesten, ofwel door razend applaus bij een felwit kruis woord, zoodat je van 't overige geen jota meer vernemst. Wij hebben het heuglijk feit bevestigd, dat op de amfiteaters lud gelachen werd toen de gek geworden Oswald Alving in het zoo tragisch slottooneel van Ibsens "Spoken" aan zijn moeder kreyend de zon vroeg. Bij het tweede bedrijf van "Het Zevende Gebed" is er steeds tot gescher, net als bij "Het Koshuis Schöller" of "de Grote Stadslucht", omdat Engel en de Dwaaze Maagd" verleid wordt, of wanneer het doek opgaat voor de nachtkroegseene uit "Pro Domo", ontslaat overal huisteren en grinnikend geginnegap, bemerk je gerekte halzen en verdachte glimlachjes bij dames en heeren. Dan komt de echte aard boven van de meeste deftige lui die daar aanwezig zijn: belust op schandaaltjes, luk op bedekte schunnigheides en gered om de gewoonte uitdrukkingen tot schone zinspelingen te verdraaien. Er is zedelijk vervel bij vol van die eezame "Kleine Menschen"; geestelijk onomvankelijk, grofheid onder zondagskleeren, stomphoof van denken en voelen. Uit Ibsen halen ze begrippeligerwijze geen sikkipit; bij Heyermans juchten zij de socialistisch klinkende brokken loe; zij ontvlammen in geestdrift als hij niet een volmondig "Bah!" de verfoelike bourgeois-moraal veroordeelt, doch zij zijn enkel verrukt door den woordklank en besessen niet eens, dat de uitroep van verachting tegen zichzelf gericht is. Zoo'n midden is barre grond voor idealen. De schepsels, die erin ademen, teren op het heden en kunnen niet waardeeren wat naar de toekomst wijst. Om in een cirkus te zitten en muziek van Sousa mee te neurien, zij ze best geschikt. In den schouwburg wenschen ze alleen vernamak te vinden. Zij lo hebben een heerlijk snolteren als de acteurs weenen, dat is voor ons, Antwerpsch publiek de gemiddelde inhoud van het begrip tooneel.

Stellig er zijn verzachtende omstandigheden te pleiten. De Antwerpenaars, evenmin als de andere Vlamingen, hebben er schuld aan dat zij op zoo laag beschavingspeil gedrongen zijn. Zoolang echter de knusse zelfgenoegzaamheid en zelfvoldaanheid van de kleinburgerlijke breinen niet wijkt voor een bevroeden van eigen ovolmaaktheid en een zucht naar zedelijke verheffing, kan volgens ons geen h o m o g e n e Vlaamsche kultuur hier groeien, geen kultuur de alle klassen omspannend. De intellectuelen en de massa, tusschen wier algemeen-geschiedelijke domeinen, alken verschil van afmetingen mocht bestaan, verhoudt den zich onderling nog als antipoden, vals legendeelen, van elkaar. Het verschil is geheel kwalitatief, dan wanneer het, bij normale toestanden alleen nog kwantitatief mag zijn.

Tooneel en tooneelpubliek hebben ons gediend als maatstaf voor die achterlijkheid. Zal ze verdwijnen bij een gezondmaking van ons nationaal leven? Het is te hopen. Maar hoever zullen de voortkamps van de politieke wedergeboorte op het beslissend oogenblik geraken, wanneer zij tusschen de beenen gelopen worden door de bedroevende mediokritieit van onze eigen menschen? MARK.

UIT DE BLADEN

DE EERSTE DAGEN AAN DE GENTSCHES HOOGESCHOOL.

Er heerscht aan de Vlaamsche Hoogeschool, aan "onze" Hoogeschool, een opgewekte stemming. De terneerdrukkende dagen van harden strijd zijn vervorg en vergeeten; de daerlijke toelating is gekomen of laat afgevoerd; de latte verdrukking is systematisch schrikkingzorging zijn overwonnen. Nu gaat zich de vreugde der viktorie vrijen gang, en geestdrift heerscht alom.

Op eersten November wandelden we met een groepje hoogstudenten toevallig langs het oude, statige gravenkasteel. En onzer nep van bewaarding uit: "Wat moet het een aanvaars van zoo een durg moeste gekost hebben dien te veroveren!" En spoedstank konk niet antwoord: "Maar wij, Vlamingen, hebben eenen mag veroverd, die ons steeds ontvankelijk scheen, en we deden, die hem ons ontrukken wil!"

Hoe heerlijk, die eerste dagen in het universiteitsgebouw, waar nog als een dieperende geest onzuiverde, de herinnering aan de onovergetelijke presentgied van 21 Oktober. Die oude schooldagen, door den oorlog gescheiden, die elkaar weerwonden, die vrienden die elkaar erkennen; die strijden; die eendracht; die vrede; die daan wijskracht, welke alle gezonden doen stralen!

Nu hoort men niet meer de uitheemsche tongvalen, of ziet men niet meer de vreemde wezens van Spanjaarden, Brazilianen, Portugeezen en dergelijken die te Gent op de kosten der Belgische burgers, een alles behalve voorbeeldig leven sieden. 't Zijn allen jongens uit den eigen lande, kinderen uit hetzelfde volk! 't Zijn medekampers in den schoonen Vlaamschen strijd; 't zijn harten die met u mede voelen; willen, die met u mede willen! De Gentsche Hoogeschool is niet langer meer voor de Vlamingen een soort receptakel. Wij voelen er ons thuis. En de professoren zijn niet langer meer halve goden, ongaafbaar en onverschillig in hunne gemakkelijke stijfheid. Zij staan nevens hun leerlingen in den strijd. De eerste dagen snellen, voorbij onder het vervullen van formaliteiten, het opzoeken van een kwartier, het inwinnen van inlichtingen, het kennismaken met professoren en studenten.

Niet lang echter duurt het, of alle studenten vinden zich weer op een algemeene vergadering waar, buiten alle kleingestige partijgenootschap, een Vlaamsch Studenten

denontkorp wordt ingericht met, als devies, de "Hou ende Trou". In zijn openingsrede stuurde de praeses, heer Arthur Muller, een goedloofd woord tot de Noordnederlandsche studenten, vier afgevaardigde tegenwoordig was, tot de aanwezige hoogstudenten en tot de makers van het front en in de kampen. Er wordt verder besloten, als herkenningsteeken, een heele nieuwe pet te dragen.

Den volgenden dag brengen de katholieke studenten een bezoek aan den diepverreerden Pater Stracke, bij wien zij op de hartelijkste wijze ontvangen worden.

Heden zijn de leergangen volop aan gang. Er wordt met kracht gewerkt. Professoren en leerlingen sympathiseeren volkomen. En hoe heerlijk is het niet, zijn eigen taal te hooren weerklinken binnen die muren, waar zoolang vreemde klanken klonken.

C. PIJCKE, student aan de Vlaamsche Hoogeschool.

KUNST EN WETENSCHAP

HEELKUNDIGE ENTINGEN MET BEHULP VAN KIKVORSCHENHUID.

In het "British Medical Journal" deelt een Engelsch klinkgids, kapitein H. W. M. Kendall, een belangwekkende methode mede betreffende de "enting" van huid, met behulp van de huid van den kikvorsch in de plaats van menscheijke huid. Bij de wonden, waar de huid geheel is afgegruut, vormt zich in het algemeen een samengestelde litteken, hetwelk dikwijls een onaangenaam uitzicht heeft en de bewegingen bemoeilijkt. Met de methode, welke de heer Kendall aanprijst, worden littegen deel goed gevormde en lenige littegens verken-

Resten van kikvorschen worden er op alle punten van het front in menigte gevonden. De losse huid, welke den binnenkant der poolen van den kikvorsch bedekt, wordt afgenomen met behulp van een schaar; zij wordt met de kierzijde op de wond gelegd, welke vooraf gereinigd is zonder behulp van antiseptische stoffen. Het aangesteele stuk wordt op zijn plaats gehouden door een zwachtel uit rekgom-woefsel, bedekt door een droog verband. Na drie dagen vertoont zich de enting als een dunne huid, welke naar de randen der wond heengroeft. Den zesden dag wordt de wond behandeld met boorzalf tot algemeene genezing.

De heer Kendall doet uitkomen, dat deze methode het voordeel biedt de overplanting van een onbehaarde huid te veroorloven, welke geen der nadelen vertoont, die bij de menscheijke huid zoo dikwijls voorkomen. In twaalf gevallen heeft de "enting" met behulp van kikvorschhuid volkomen sukses gehad. De wonden aldus behandeld waren van aanzienlijke afmetingen, die tot 4 duim lengte en tot 2 duim breedte gingen.

Nuttige Raadgevingen

OM DE SCHOENZOLEN TE SPAREN.

In deze dure tijden, waar het leder voor schoenzolen bijna niet te bekomen is, zijn kleine raadgevingen zeker van groot nut. Zoo is het van zeer groot belang te weten op welke manier men zijne zolen niet verslijt.

In het buitenland heeft men er iets op gevonden, en dat bestaat uit eenige rode lederen schijfjes die men door den schoenmaker onder de zolen laat aanbrengen. Gewoonlijk zijn zeven zulke stukjes midden en onder, ver van de randen en twee aan twee gepaast, met een aan de punt. Deze schijfjes hebben 1 tot 2 centimeter diameter; zij worden er op geschrapt of gespijeld. De hant wordt evenzoo behandeld. Alle afval van leer kan daarvoor dienen als het slechts van goede kwaliteit is. Op zoo 'n manier spaart men zijn schoenen uit en toch is het voor de stad niet luideruchtig of zwaar aan te voelen.

LEEST ELKEN DAG

OP ONZE TWEEDE BLADZIJDE

HET DAGELIJKSCH PRAATJE

VAN ONZEN MEDEWERKER STAF

ALLERLEI

Het geluksgetal van president Wilson.

Naar Amerikaansche bladen vertellen, heeft president Wilson al zijn geluk aan het cijfer 13 te danken.

Zijn naam, Woodrow Wilson, tellt 13 letters, evenals de naam zijner echtgenote, Eleanor Wilson, en de namen zijner drie dochters. Toen Wilson tot president der Hoogeschool te Princeton benoemd werd, was hij juist 13 jaar lang lid van deze instelling geweest, waarvan hij 13 jaar president bleef. In 1912 (1+9+1+2+13) overwon Wilson Taft en Roosevelt bij de presidentsverkiezingen. De bladen melden nog, dat 13 afgevaardigden van den staat Kalifornië bij deze verkiezingen de beslissing nogmaals ten zijnen voordeel deden vallen.

De film op straat.

Voor korten tijd had men in Zuren een geheel nieuw zelfzame, inrichting begonnen, waar men zich veel van voorstelde. Er werden namelijk in verschillende straten en pleinen der stad, zonder dat het publiek van te voren gewaarschuwd werd, een aantal opnamen van de straatbedrijvheid gemaakt, die ten doel hebben, voorschriften, t uit- en opspingen van trams, het gedrag van voorbijgangers, het slechte uittwijken, opdringen enz.,

onder de bescherming der ambachten gesteld had en tusschen hen was geleegd.

Twee vrouwen van den doorlichtigen huize van Renesse waren uit Zeeland gekomen, om naar tot staatsjuffers en vriendeninnen te zijn. Niels ontbrak haar: het prachtigste huisraad, de kostelijkste kleding had de edele zeuwer haar toegeschikt. Twee scharen beenhouwers met blinkende bijlen stonden bij de twee zijden der tante en dienden de jonge gravin tot lijfwacht.

De denken der wevers wandelde heen en weer voor den ingang; hij scheen in diep gepeins verzonken, want zijne oogen bleven steeds ten gerande gericht. De lijfwachten bezagen hem in stilte en dorsten niet spreken, zozoer eerbiedigden zij de overweging van den man, die groot en edel voor hen was. In deze mijning was hij bezig met het vormen van een algemeen legeringsontwerp. Opdat het noodig niet ontbrake, had hij zelf het gansche leger in drie lichamen verdeeld: de beenhouwers en de gezellen van verschillende ambachten had hij te Damme onder het bevel van Breydel doen legeren; de hofmann Lindens had zich met tweeduizend wevers bij Sluis samengetrokken, en de Coninck zelf bleef met tweeduizend anderen te Aardenburg 10. Maar, die noodzakelijke afstand tusschen de deelen des legers verdroof hem, hij hadde liever af de beenden voor de terugkomst van mijnheer Gwijde te zamengebracht. Hierom was hij te Damme gekomen en had reeds met Jan Breydel over de zaak gehandeld. Nu wachtte hij, dat het hem veroorloofde wierde de dochter van zijnen heer te zien en te groeten.

Terwijl hij het ontwerp wandeelde nog overwoog, werd het behangsel der tenten terzijde getrokken, en Machfeld stapte magzaam over het tapijt, dat voor den ingang lag. Zij was bleek en kwijnend, hare machtelooze beenen ondersteunden haar niet moeit, zij wankelde bij de weinige stappen, die zij deed en rustte waar op den arm der jonge Adelheid van Renesse, die haar vergezeld. Hare kleding was rijk, doch zonder zwier; zij had alle sieraad verworpen en droeg geen ander kleed dan de gulden borstplaat met den zwarten Leeuw van Vlaanderen.

De Coninck had zich het hoofd voor zijne landvrouw

(1) Dit verwoerde Pieter Die Coninck, een wever, een harde, vroet en subtiel man, ende werd daarna ruder om syne vromicheit, hi vloot hant Brugge ende ging 't Ardenburgh met eenen meniche van ambachtslieden wel gewapend ende voorzien. Ende oec diergelijc Jan Breydel, een vleeschhouwer, die glanc ten Damme en bij wyfent ter Sluis en te Ardenburgh, en si hadde hi hen alle maniere van ambachtslieden.

(De excellentie Cronike.)

zoodaals de verschillende voortuigen vast te moeten houden.

Deze opnamen zullen dan in den loop van het jaar aan het publiek meermalen in de week vertoond worden. Men hoort, op zoo'n manier de wandelaars en wagenbestuurders hunne fouten vóór oogen te houden en hun in cens uit te leggen, hoe dit te vermijden en in de toekomst vele door onbezonnenheid gepleegde ongevallen te verhoeden en daarmede een verbetering van het straatverkeer te bereiken.

Dood van een vlieger in de woestijn. De "Daily Mail" verhaalt het tragisch lot van een Engelschen vlieger, den onderluitenant Stewart Gordon Ridley, en van zijn machinist, die beide in de Lybische woestijn den dood vonden. De omstandigheden waarin zij stierven, zijn in een dagboek, dat bij hen werd gevonden, afgeschilderd. In het midden van Juni vloog Ridley, begeleid van een ander vlieger, op verkenning uit; ieder vlieger was met twee man bezet. Toen zij omtrent twee uur gevogien hadden, baperde er iets aan den motor van Ridley, en men besloot te overnachten op de plaats waar de twee vliegtuigen waren neergedaald. 's Anderendaags s morgens vloog de andere vlieger naar de basis terug. Toen hij den dag daarna terugkwam, vond hij zijn makkers niet meer terug. Eerst den volgenden dag vond een hulpafdeling hun spoor en een paar dagen later werden hunne lijken en ook het vliegtuig ontdekt. In het dagboek van den machinist vond men volgende aantekeningen: "A Vrijdag: Gardiner is 's-gevolgen; hij zegt dat hij ons weer zal komen halen. Nadat hij vertrokken was, poogden wij opnieuw ons vliegtuig in gang te brengen en het gelukte ons ongeveer 25 minuten te vliegen. Dan bleef de motor opknus staan. Wij brachten hem zoo goed als het ging terug in orde en het gelukte ons nog 5 mijen af te leggen, tot onze benzinevoorraad oprakte. — Zondag: Nadat wij opnieuw gepoogd hebben de motor in beweging te krijgen, was ons niet gelukte daar wij te zwak waren en nog slechts een halve flesch water hadden, stelde Ridley voor dat wij tot aan de heuvels zouden loopen. Zes uur 's avonds (Zondag): Het is verder dan wij dachten, maar wij hebben ons doel toch bereikt. Vonden niets en liepen weer terug; bijna geen water meer, hoogstens nog een halve kepel vol. Ridley schoot zich om half elf dood toen ik mij een oogenblik had ongedraaid. Een geschied den dag geen water over den lippen gehad. Weet niet hoe het nog langer uit te houden. Heb nog een fakkel; bevind mij den ganschen dag als in een droom; ik wou dat iemand kwam en mij hulp bracht; het moet echter spoedig geschieden. — Maandag: In het kompas was nog iets vloeibaar, een halve flesch vol. 't Schijnt spiritus te zijn. Ik kan het nog een dag uithouden. Heb viermaal mijn geweer afgevuurd; zal dezen avond den fakkel afsteken. M'schienen ziet mij een vlieger; het is mijn laatste hoop. Indien ik meer water had, zou ik het nog dagen lang kunnen uithouden..."

Hier breekt het dagboek af.

Sienkiewicz en zijn roman "Quo Vadis". Het ontstaan van "Quo Vadis", den roman die den naam van den pas overleden dichter overal heeft helpen bekend maken en beminnen, heeft zijn ontstaan te danken aan een bloot toeval. Ziehier wat Sienkiewicz zelf hierover in het Russisch tijdschrift eens geschreven heeft: Sienkiewicz, welke reeds eenigen tijd te Rome vertoefde, nam op zekerden dag zijn toevlucht tot Tacitus om zich over het uitzicht en de levenswijze van het oude Rome te dokumenteeren. Aan de hand van deze lektuur, bezocht hij de steden welke hier in aanmerking kwamen, en verdiepte zich in den geest van dien tijd, die de geschriften van den grooten Latijnschen geschiedschrijver wist te doen herleven.

Daarbij kwam in hem de gedachte op, op grond der bekendheid met de plaatsen een kleine geschiedkundige studie over wat daar gebeurde te maken. Deze gedachte leefde in hem verscheidene weken en nam, daar hij haar aan een medewerker van dit tijdschrift mededeelde, een vastere vorm aan. Nochtans werd het niet een geschiedkundige studie, maar voor zijn oogenblik ontwikkelde zich het beeld van dien tijd; hij zag de menschen handelen en volde plotseling, dat hij in een roman het verleden kon doen herleven. De groote bijval welke "Quo Vadis" geniet, had hij echter niet verwacht.

Uit de oude oorlogsboeken. Een Duitsch militair tijdschrift, uitgegeven in 1845, bevat de volgende rare dingen:

1. Op welke manier een soldaat buitengewoon groote sterkte verkrijgt. Neemt goeden kranken rooden wijn, beaart hem goed in een glas en zet hem op een Donderdag in een mikrenest; laat hem gedurende een gansch jaar darin staan; neemt hem dan den daarop volgenden Vrijdag van het verloopden jaar het weer uit en drinkt dien wijn; zoo bekomt men reuzenmacht.

Idem: Als een mensch leuwanmelk drinkt en hem het hart van een leeuw wordt opgediend, wordt hij zeer sterk en hartelijk.

2. Om sabels, pistolen en andere wapens gedurende 30 jaar voor roest te vrijwaren: Neemt 6 deelen boomolie, 8 deelen kauswafel, 6 deelen beizehen, 1 deel essenschimmel, Mangusteen, hamerslag en bieschenen eerst te zamen gepet en door een zeef gedaan, ook met andere ingrediënten op, het vuur dooroogsgemoeten, tot zalf, waarmee men de wapenrusting bestrijkt, is een volledig middel.

Een uitsierende Indianenstam op het front. Onder de Kanadesche hulptroepen op het Engelsche front bevindt zich ook een aantal Indianen van den Micmacstam. Deze Indianen waren reeds bijna uitgestorven; zij teldeu nog slechts 72 man. Alsdan verleende een Engelsch wetenschappelijk genootschap hun woorrecht, op het onbevoerd: Lemnos-eiland bij de Kingman-eilanden. Daar beurde de stam weer op, zoodat hij tegenwoordig weer 300 man telt. De Micmac-Indianen voelden zich overwoogd met visch. Zij hebben hun eigen onderwijzers en geven zelfs een dagblad in de Micmactaal uit.

ontdekt en stond in een eebiedige houding voor haar. Machfeld glimachte met een zieleffende uitroeking; op hare wangen mengden zich lach en pijn en zacht genoege, want zij was verheugd, dat zij den deken zag. Met zwakke stem sprak zij:

"A Wees gegroet, meester de Coninck, onze vrede. Gij ziet het, ik ben niet wel; mijn kranke borst hijt zoo lastig! Maar ik mag zoo niet altijd in mijne tenten blijven, de droefheid bevangt mij in die nauwe woning. Ik wil de trouwe onderdanen mijns vaders zien werken, indien mijne voeten mij tot daar brengen kunnen. Gij zult mij vergezellen. Ik bid u, meester, antwoord op mijne vragen; uwe verklaringen zullen mijnen zieken geest verlichten. Ik begeer niet, dat de wachten ons volgen. De zuivere morgenlicht werkt mij goetliks."

"De Coninck, zijne landvrouw volgende, begon haar over vele zaken te onderhouden; met zijn gewoen vernuft en weisprekendheid wist hij voor haar voortvarende woorden te vinden en dreef alzo voor een oogenblik het zwart nadenken uit hare geest. Te midden der ambachtslieden, gekomen zijnde, werd de jonkvrouw overal met juichende gelukwensen begroet. Welke werd de kroet algemeen: "Hil! Hil! der edele dochter van den Leeuw!" en liep met lange galmen door het bosch, en Machfeld gevoelde een zuivere vreugde bij de toekens dezer vurige liefde. Zij naderd tot den deken der beenhouwers en sprak vriendelijk:

"Meester Breydel, ik heb u van verre gezien: gij werkt met meer drift dan de laatste..."

"Hil schijnt, dat die arbeid u bebaagt."

"Mijne landvrouw, u uitwoorde Breydel, "wij maken goedendags, die het veldrand en den Leeuw, onzen heer, moeten verlossen. Ik verbeug mij uitermate aan dit werk; want mij dunkt, dat op de punt van 't deren goedendag, den vijftigstigen, reeds een Franschen stoekt. En verwoerd u niet, doorlichtige gravin, indien ik zoo driffig in deze boomen hou: ik droom, dat ik op den vijand bak, en die bedrieglijke waak doet mijn hart van onverschuldigd zweken!"

Machfeld bewonderde den jonkman, wiens blikken het heider vuur, dat zijn hart zoo overvloedig besloot, verrieden, wiens gelat als het gelat ener Grieksche godheid de kentekens der zoete hartstochten en der vlamme driften droeg. Zij bezag met genoege die oogen, waarin die mannelijke trotschheid onder lange wimpers fonkelde, en die zachte wezenstreken, welke als de spiegel ener edele ziel met de uitdrukking der belangloze opoffering en der liefde tot het vaderland blinken.

Zij sprak met eenen minzamen glimlach: "Meester Breydel, uw gezelschap zou mij aangenaam zijn, indien het u belieft ons te volgen."

(Vervolg Dinsdag.)

Mengelwerk der GAZET VAN BRUSSEL

De Leeuw van Vlaanderen.

Geschiedkundige roman

door HENDRIK CONSCIENCE.

De rampzalige burgers, die nu uit hunne woningen verjaagd waren, of er niet meer dorsten in blijven, dooden als verloren in de straten en werden door de Franschen niet als smaadwoorden bejegend. Hoe pijnlijk moest toch de onmacht en de wanhoop voor deze Vlaamsche harten zijn! Hoe bitter en hoe wanhopig vervloekten zij den naam der Franschen!

Omtrent den middag renden een groot getal ruiters door de stad om de soldaaten weder te roepen, want mijnheer de Chailion had geoordeeld, dat de kroon van Frankrijk nu genoeg gewroken was. Er werd uitgebaand, dat men de lijken mocht begraven, en dat iedereen naar zijne woning mocht terugkeren.

Eenige Klauwaarts, die in het huis van den deken Breydel gegaan waren, hadden de lichamen der twee vrouwen van den zolder gehaald en droegen ze op eenen haat tot aan de Damme-poort. Hier was nog een treurig toneel te zien, dat het hart met medelijden vervulde. Duizende weende vrouwen, lullende kinderen en strammige grijsaards baden geknielt om de stad te mogen verlaten; doch de soldaaten, wien het bevelen was de poorten gesloten te houden, luisterden naar geen smeeken en antwoordden met bittere scherts op de tranen der beaanwde vrouwen.

Wanneer zij aldus eenen ruimen tijd nutteloois gebaden had, kreeg ene der vrouwen de gelukkige gedachte hare juwelen aan de wachten te geven. Door vele anderen werd zij hierin nagevolgd, en welhaast lagen er kostelijke balssnoeren, haaren en oorbellen met andere lijke sieraaden voor de poort.

De soldaaten grepen met drift naar die schitterende voorwerpen en beloofden de poorten te openen, indien men hun al de juwelen wilde schenken. Met haast wriepen de vrouwen geld en goed ten gronde, en de poort werd geopend.

Ben bij gejuich begroette de gelukkige verlossing; de moeders namen hunne kinderen op den arm, de zonen ondersteunden hunnen vader, en zoo liepen zij stroomend door de poort. De mannen, die de lijken der moeder en zuster van Jan Breydel droegen, volgden de anderen in de vlucht. Achter hen sloot men de stad weder toe.

De bevolking van Denemarken.
Terwijl zich overal elders het tegenovergestelde zich voordoet, groeit de bevolking van Denemarken, ook relatief gesproken, gestaag aan. Volgens de laatste volkstelling, welke op 1 Februari van dit jaar geëindigd was, tellt thans Denemarken 2,919,706 zielen, hetzij eene vermeerdering van 163,000 op het vorige jaar.

De jaarlijksche vermeerdering bedraagt hier 1.15 t. h. Ze is nog belangrijker in de steden, welke de 2/5 der gezamenlijke bevolking bevatten. Kopenhagen telt met zijn voorstad 605,000 inwoners, d. i. een vijfde der geheele bevolking.

De vreemdelingen welke ten gevolge van den oorlog Denemarken verlaten hebben, werden vervangen door de talrijke vluchtelingen en kooplieden welke sedert het uitbreken der vijandelijkheden in het land vertoeven.

Rome.
Men is soms geneigd te denken dat er maar een enkele stad met den naam Rome op de wereld bestaat. Dit is echter verkeerd, want niet minder dan 17 plaatsen dragen dezen naam.

In Europa telt men er twee, n. l. de eeuwige stad en een klein Skandinaafsch dorpje op het eiland Gotland.

In Azië, een — een stad gelegen in den Hoogen Birman, in Engelsch-Indië.

In Afrika is er een belangrijk centrum door zanddelingen gesticht, welke Rome heet. Het is gelegen in Oranje. De Vereenigde Staten spannen de kroon met negen steden welke Rome heeten.

In Zuid-Amerika bestaan er nog drie Rome en in Oecanië, twee.

Schrijfmachines voor vliegers.
Wie had ooit gedacht, dat de vliegers bijzondere schrijfmachines noodig zouden hebben? Dit is nochtans wat te zien is aan de uitstalling van een Nieuw-Yorksch winkel. Deze nieuwwetsche schrijfmachines is maar half zoo zwaar als de gewone schrijfmachines. Een rol papier wordt door elektriciteit in beweging gehouden, zodat de vlieger-waarnemer enkel op de toetsen heeft te slaan. « Wij willen aantoonen, verklaart de uitvinder, dat deze machine zeer praktisch is voor militaire waarnemers, wegens haar gering gewicht en grootte; daarenboven is het bij koude temperatuur en bij groote hoogten veel gemakkelijker op de toetsen van een schrijfmachine te slaan dan een pollood te kanten. »

Een vrouwelijk.
In het Russisch gouvernement Smolensk bestaat een kleine staat, bijna uitsluitend door vrouwen bewoond en geregeerd. De staat heeft een uitgestrektheid van ongeveer 15 vierkante uren en omvat een aantal dorpen, die vroeger tot een klooster behoorden. Het is een vrouwestaat, omdat de mannelijke bevolking ieder jaar in de lente uitwijkt om werk te gaan zoeken in de naburige groote steden. Het veldwerk, de familie-zorgen, de leiding der openbare aangelegenheden vallen ten laste der achtergebleven vrouwen. De « burgemeesteresse » voert het voorzitterschap op de vergaderingen waar de vrouwen met buitengewonen ijver de openbare belangen bespreken. De politieke en financiële toestand van het vrouwelijk is zeer bloeiend.

Hoe een tank er uitziet.
In de « Technische Rundschau » is een beschrijving en een uitvoerige tekening van de tank overgenomen uit het Amerikaanse vakblad « The Iron Age ». Zoals bekend, hebben de tanks in het begin van het offensief aan de Somme een groote rol gespeeld. Het blijkt thans, dat de uitvinding gedaan werd door een Amerikaan, Norman Leeds, ingenieur van de Automatic Machine Company te Bridgeport. Daar zijn de machines ook gebouwd.

De uitvinder had in 1915 zijn konstruktie, zowel te Parijs als te Londen, aangeboden, doch zonder succes, totdat eindelijk dit jaar het Britsche ministerie van oorlog eenige tanks bestelde. De Automatic Machine Company konstrueerde trekkransen voor de oerwouden in Oregon en voor de steppen van Louisiana, met hetzelfde systeem van voortbeweging, dat thans ook bij de tanks gebruikt wordt. Om twee ver uiteenstaande wielen, die de tank 4 meter 80, loopt een breede band zonder eind, bestaande uit zware geleidingen, elk daarvan voorzien van grietjaken. Deze band wordt door klemmer wielen, die op een neer kunnen veeren, tegen den grond gedrukt, zodat de wagen als het ware loopt over een brede vastliggende plank. Dit systeem heet in het Duitsch: « Alligator-systeem », in het Engelsch noemt men de breede banden zonder eind: « Caterpillars (rupsen) ». De geheele lengte van den wagen bedraagt ongeveer 4 meter, de breedte 3 meter en de hoogte 3 meter 30. De wagen kan echter ook nog groter gebouwd worden. Het grootste uiterlijk er van komt niet in het minst overeen met de onlangs gepubliceerde zoogenaamde authentieke foto's. Op het chassis bevindt zich een pantserkoppeling, 77 millimeter dik. Van voren is zij puntig, toeloopt, als een schepspaan. Van boven plat, om met een lichte kromming over te gaan in een foodrecht achterwand. Een zeer lage koepel, in het midden, geeft den bestuurder gelegenheid, het terrein voor zich te overzien. De bewapening bestaat uit 7 machinegeweren of snelvuurkanonnen, 3 voorin, 1 aan elke zijde en 2 achterin. De motor staat ongeveer in het midden en de uitlaatpijp der gassen bevindt zich achter den koepel. Het is een 4-cylindermotor van 100 P. K., direkt gekoppeld op een tandrad-overbrenging, die de band zonder eind voortbeweegt. Boven de koppeling bevindt zich de plaats van den bestuurder en voor hem is een aparte gepantserde ruimte, de reservoirs voor benzine en koelwater.

Aan het Westelijk Front.

De « Duitische Courant » heeft een onderhoud gehad met den kapitein van het Indische leger H. Kertmans, die van een oech door Duitschland en langs het westelijk front is teruggekeerd en die ons als « een betrouwbaar en ontwikkelde man » wordt beschreven. « Op geheel zijn tocht, » zegt het blad, « heeft de kapitein alles kunnen bezichtigen wat hij wenschte te zien. Men leidde hem niet rond volgens een bepaald programma, maar hij gaf zelf aan. »

Van het relax nemen wij een paar stukken over: « De verwoesting van Noord-Frankrijk is voortslekt. Van elk dorpje of stadje dat geoornd wordt is niets meer te vinden dan puin, geen enkel huis staat meer. De artillerie der Franschen en Engelschen maakt onophoudelijk stroomen van lood en staal op de ongelukkige plantjes en elke granat vernietigt er iets van. Reeds nu is Baupanne, dat nog in het bezit der Duitschers is, zwaar geteisterd door artillerievuur der bondgenooten. Ruim 2,000 gemeenten moeten de bondgenooten alleen in Noord-Frankrijk aan de Duitschers ontrukken. »

« Erger misschien nog dan de verwoesting der steden is het voor jaren en jaren onbruikbaar maken van den grond. We hebben kaarten gezien, die de heer Kerremans had meegebracht, waarop een klein gedeelte was weergegeven van het Duitsche en Fransche loopgravenstelsel. Een niet een onontwikkeld klauwen over een groote breedte. Niet een rechte loopgraaf met eenige verbindingsgaten naar een achtergelegen loopgraaf, maar een dazig makend warnt van dicht op een looppende hupjes en van onberkenbare grilligheid. Men dacht eens aan hoe Frankrijks bodem daar wordt ongewoond, hoe de vruchtbare humuslaag wordt ondergewerkt en het zand bovenkomt. Waar de pionierchop den grond onberooerd laat regent het van nacht granaten, die op den grond uiteenspreiden, trechters graven en den omring met broeken staal en ijzer bedekken. Over de geheele linie is de bodem bezaaid met granaatscherven, massas prikkeldraad, stukken van wapenen, voorwerpen, enz. Het zou jaren duren om dat terrein, dat is dus heel Noord-Frankrijk, weer bebouwend te maken... als dat werk met vele en frische krachten kon aangewand worden. Maar vaak een vreeslijk tekort aan arbeiders zal er zijn, want eermaal het moorden gestaakt zal worden! »

« Men krijgt eenig begrip van den tegen staal, die neerdaalt op Frankrijk, als men weet dat de heer Kerremans reeds op eenige kilometers achter de voorlinie het kanongebulder hoort zonder dat het ooit een sekonde werd onderbroken. Het was als een roffel, die niet oploft en slechts onderbroken werd door heviger slagen van het zwaarste geschut. Dag en nacht gaat dat zoo door. In huizen waar de heer Kerremans overnachtte, hield het schudden en rinken der ramen omgevoel van het artillerievuur geen enkel oogenblik op. Wel werd het nu en dan plotseling heviger als ergens een aanval werd gedaan, maar nooit zweeg het gebulder. De Duitschers hebben nu op elke tien kilometer duizend kanonnen van vreeschietend kaliber, de artillerie der Entente is twee tot driemaal sterker. »

« Tijdens zijn verblijf aan het front was de bezoeker ook in de gelegenheid zich te onderhouden met Fransche en Engelsche krijgsgevangenen. De Duitische officieren bleven daarbij ver van den bezoeker, zodat de gevangenen volkomen vrij waren in hun uitingen. Het was den heer Kerremans opgevallen, dat de Franschen en Engelschen niet bij elkaar kwamen, en toen hij eerst met een Engelschman en later met een Franschman daarover sprak, bleek de verhouding tusschen hen zeer koel te zijn. De Franschen vooral waren sterk ingesloten tegen de Engelschen, die zij er van beschuldigen dat de Engelschen het gevaarlijk en bloedig werk steeds door de Franschen poogden te laten doen en zelf achter bleven. »

« Over de verzorging en behandeling waren de gevangenen tevreden. Over het eten niet bijzonder. Men moet hierbij niet uit het oog verliezen dat aan het Fransche en vooral aan het Engelsche front op het gebied van spijs en drank bijna overdaad heerscht. Komt dan de krijgsgang van Duitschland, waar zuinigheid en afgespaard gebruik noodzakelijk is, dan zal het verschil aan de Engelschen en Franschen sterk opvallen en zullen zij over het Duitische eten zeer belanghebben. »

« Twee maanden achter het tegenwoordige gevechtfront zijn de Duitschers al bezig geweest met de aanleg van een als 't noodig is, als zij geen ongewoon verrijzen willen leiden, trekken zij terug... »

« Maar door komen sie niet! » had de stafhouder gezegd met de zelfde onafbrekzakeheid, welke de heer Kerremans bij allen had aangekonden. »

« Van de hoogte, waarop de veldginst staat, kreeg de heer Kerremans een verbluffend bewijs. Men hoorde den gast eenige vliegsmachines van de nieuwste konstruktie. Deze kunnen een hoogte bereiken van 5,000 meter en een snelheid van 200 kilometer per uur! De bestuurder en de waarnemer spreken met elkaar door spreekbuizen. Teekenen kunnen zij elkaar niet geven, omdat de luchtdruk achter de schroef zoo geweldig is en dat die in staat zou zijn een ongestooken hand te ontwrichten. »

ZUID-AFRIKA PRESIDENT STEYN

Naar aanleiding van het overlijden van president Steyn schrijft de « Nieuwe Rotterdamse Courant »:

« Dat is een lijdend, die onder het Afrikaansche volk verslagenheid zal brengen en ook in ons land diepe ontroering zal wekken. Te meer, waar de laatste berichten uit Zuid-Afrika de hoop gaven, dat de president nu eindelijk de verlamende gevolgen van zijn ziekte te boven kwam en hij weleest weer aan het openbare leven zou kunnen deelnemen. Nog onlangs namen wij uit een partikuliere brief van hem, die hem na stond, iets over, waaruit een treffende beterschap bleek, en nog later was de « Burger », het Kaapstadse blad, vol blijde verwachting. En nu dit schielijke einde. »

« Steyn was de groote man van Zuid-Afrika. Hij was het al in den Boerenoorlog, toen president Kruger lichamelijk zijn bestien tijd had gehad. Hij was toen de groote drijfkraft. Voor dien had hij alles gedaan om een oorlog te voorkomen, maar toen hij onvermijdelijk was, hield hij zijn woord, aan de Zuid-Afrikaansche republiek gegeven. Hij bleef met de kommando's te veld, hij leidde er den moed in, en zijn gezind bezigde niet alleen de Vrijstaters, maar heel het stijdende Boerenvolk. »

« Op het end overviel hem de ziekte, die den sterken man veld. Waer hij gezond gebleven, de Engelschen hadden den vrede, dien zij zoo vurig verlangden, nog niet gekregen. »

« Men weet, dat de ziekte president in ons land genazing zocht. Hij was veel beter toen hij naar zijn land terugkeerde, maar niet voldoende hersteld om aan het politieke leven en werkzaamheid te nemen. Niettemin bleef hij de leider. Zijn woord gold meer dan van iemand anders. Hij had aler volkomen vertrouwen. Zelfs zijn tegenstanders spraken met eerbied van hem. »

« Zijn oord op een leeftijd, die nog veel te hopen gaf, is een onherstelbaar verlies, maar er is een heel geslacht van ouderen en jongeren, die van zijn geest bezield zijn en zijn werk zullen voortzetten. Jong Zuid-Afrika, dat bijna geheel in de Nationalistische Partij is verleggen, wordt, de partij van Herzog, de Wet en Malan, — onder de 30 mannen leeft de geest van Steyn. Ware hij in het openbaar leven teruggekeerd, dan zou hij aanstands aan hun hoofd zijn gekomen. »

« Steyn was een schitterend vernuft, maar een man met een klaar verstand, een diep inzicht in het karakter van zijn volk; hij was een bedachtzaam en wijs raadsmann, onverschrokken en trouw; een rechtshapen man, met een eenvoudige, vrolijk gemoed; het was ook een fier man, wien de kruipende belangen tegenover Engeland, waartoe andere Afrikaanders zich vermeden, tegent de borst stakten; een oprecht en vastberaden Afrikaander, die met de hoogste belangen van zijn volk geen handel dreef. Zoo kreeg zijn volk hem lief en vereerde hem als den vader des vaderlands. »

« Martinus Theunis Steyn werd den 2 Oktober 1857 te Winburg in den Vrijstaat geboren. Hij werd een leerling van het Grey College te Bloemfontein, vervolgens van het gymnasium te Leventer. Te Londen haalde hij zijn advocaten-titel. Van 1893 tot 1899 oefende hij de praktijk te Bloemfontein uit. In 1899 werd hij staatsprokureur en in 1896 president van den Oranje-Vrijstaat. Dat is hij gebleven tot Engeland aan de republiek een einde maakte. »

« Hier is nog een getuigenis aangaande den president, ontleend aan het meermalen aangehaalde « Met Steyn en de Wet op Kommando » (Rotterdam, Nijgh en van Dijkmar, 1902 — Uit het Duitsch): »

« 's Avonds afscheid van president Steyn, dien ik heb leren vereren en liefhebben. Het is een sterke, edel en eenvoudig denkende natuur en vol vertrouwen. Hij zal volhouden trots alle gevaren en ontberingen. De volgende maand keert hij naar zijn land terug. — Wat een waagstuk en welke ontberingen! Zoo leeft deze man nu sedert Mei 1900 altijd te veld op zijn hoede en op de vlucht voor Engeland, dat hem gaarne vangen zou. En zoo zal hij, God weet hoe lang nog, volhouden, en tegelijk den last van de geheele verantwoordelijkheid voor het doornemen van zijn volk en land aan dezen oorlog dragen. Zijn huis is een met behulp van twee wagens gemaakte tent, zijn werkamp een kears op de wielnaaf gezet, en de grond zijn leger, dat zich van dat zijner burgers alleen hierdoor onderscheidt, dat zijn bediende zoo mogelijk met afgesneden hoigras hem een zacht kussen maakt. Van deze Vrijstaters is het heil voor Zuid-Afrika te wachten. »

Land- en Tuinbouw

Ziekten der Hoenders (vervolg).

IV. — DE DIPHTERIS.

Men verwacht deze ziekte dikwijls met het smot, omdat men hier ook gewoonlijk eene neusvloeiing vaststelt. De diphteris kan men herkennen aan de witte of geelachtige vliezen, die op de tong, in den mond, de keel, en soms nog deper, vastzitten. Deze vliezen zijn weleens zoo talrijk, dat zij het oet, het drooken en zelfs de ademhaling verhinderen, zodat de zieke dieren een zeker geluid laten hooren. Uit den bek loopt een slijmachtig vocht, dat een onaangename reuk verspreidt. De ziekte is zeer besmettelijk en last vooral de hoenders en de duiven aan. Zij kan op korten tijd den dood veroorzaken, doch het gebeurt ook dat de zieke dieren er van genezen.

Niet zelden blijft deze ziekte verscheidene maanden, soms jaren in hetzelfde dier voortwoeren. Zoodra men de diphteris bemerkt, zal men de aangevaste dieren afzonderen en de hokken ontsmetten. Men zal tevens de witte of geelachtige vliezen, die de ziekte kenmerken, wegnemen, zonder echter een te groot bloedverlies te verwachten. Om deze vliezen weg te nemen, hoozt men een den stokje, waarvan de punt schuins is afgesneden. Na gebruik wordt dit stokje verbrand. Men droogt de wond of en men bedekt ze met sulfurbloem; ook kan men hiervoor eene oplossing van aluin of kopersulfaat, boorzuur, chloorkalk of jodiumtinktuur gebruiken. Desnoods zal men de toepassing van een dezer geneesmiddelen herhalen. Vliezen die nog te vast zitten mag men niet wegnemen, om een sterk bloedverlies te vermijden. Het is noodig de zieke dieren en krachtig voedsel te geven, dat zij gemakkelijk kunnen doorslikken; ook zal men voor een gezond hok zorgen.

V. — DE PIP OF SPREI.

De zoogenaamde pip bestaat op haar eigen ntel, doch is eene ongesteldheid die van smot, diphteris of slechte spijsvertering voortkomt. Eene barbaarsche gewoonte om

de pip te genezen bestaat in het hoornachtig uiteinde der tong af te trekken. Gelukkig vermindert deze dwaze handwijze overal. 't Is immers voldoende den aard der ziekte vast te stellen om te weten, welke middelen er dienen toegepast te worden. De eigenlijke pip of spreit bestaat niet, want al de hoenders hebben een droog, hoornachtig uiteinde aan de tong.

VI. — DE WORMEN.

De wormen der ingevangen worden meest bij de duiven aangehouden, doch komen ook bij de hoenders voor. De aangevaste hoenders vermageren, zijn treurig en lijden aan buikloop. De wormen worden voortgezet door de uitwerpselen der zieke dieren, welke wormen of eieren van wormen bevatten. Dikwijls is de aard der ziekte niet gemakkelijk te herkennen; daarom zal men de hoenders, welke van de wormen zouden sterven, nauwkeurig onderzoeken om te zien of er kleine witte wormen in het darmkanaal aanwezig zijn.

Het is noodig de aangevaste hoenders af te zonderen en hun wormverdriven de voeders toe te dienen, als: Wormzand (samen contras), areknoet, kamala, enz. Men neemt van deze poeders 10 tot 20 centigram per dag en per hoen en men mengt ze met het graan of de zaden, welke de dieren ontvangen. Opdat het poeder goed aan het graan zou kleven, wordt dit laatste op voorhand bevocht.

Och de ontwikkeling van de eieren der wormen in het drinkwater tegen te houden, voegt men er 5 gram salicylzuur per liter bij.

E. RANS.

Voor Uwe Fotografische Vergrooingen

wendt U rechtstreeks tot het

Speciaal huis MEINHARD

71, FONSNYLAAN, 71, BRUSSEL-ZUID

Ven iedere, zelfs verbleekte photo, maken wi. eene gelijende artistieke vergrooing
VOOR DEN PRIJS VAN 10 FRANK

Wij hebben geen reizigers noch vertegenwoordigers

PAS VERSCHENEN

Almanak van Leuven

1917

Met kluchten, volksliederen, begangenissen, oorlogsverhalen, zaaien en planten, enz.

Prijs: 12 centiem. — Verkrijgbaar bij al onze verkoopers. — DEPOTS: Antwerpen, Bestelhuis, Lombardstr. 34. — Brussel, wwe Riles, Broekstraat, 21, en Huis Deconne, Petersliedstr. 18-20. — Diest, Jos. Leelen, Demeerstraat.

DEPOTHOUDERS WORDEN GEVRAAGD.
Zich te wenden tot de uitgevers: Lovania, Statiesstraat, 148; LEUVEN.

Horlogerie Centrale Huis gesticht in 1894
3, Vlaamsche Steenweg (r. de Planten), Brussel
Lichtuurenwerken
Radium toepasselijk op alle uurwerken
Huislokkens, keijlaars met klokkenspel, Koekoeks, Welkers
Verzorgd en gewaarborgd werk
MARCE PUIJZEN 3231

BOTER Malaxeur RÊVE
FABRY, te Ensival
en 6, hofenkaai (q. a la Houille), BRUSSEL

Jules Verne's WONDERREIZEN

NIEUWE VOLKSUITGAAF MET PLATEN VERSIERD

In 48 prachtige boekdelen, groot in 8°. — Ingehaald
Ieder deel afzonderlijk. — Ingehaald.

48 frank.
1 frank.

1. De Reis om de wereld in tachtig dagen, met 56 platen.
2. De Reis van de man in 80 dagen en 12 uren, met 64 platen.
3. De Kinderen van kapitein Grant, — Zuid-Amerika, met 60 platen.
4. De Kinderen van kapitein Grant, — Noord-Amerika, met 60 platen.
5. De Kinderen van kapitein Grant, — De Stille Zuidzee, met 47 pl.
6. 20,000 Miljen onder zee, — Oostelijk Halfrond, met 49 pl.
7. 20,000 Miljen onder zee, — Westelijk Halfrond, met 58 pl.
8. Vijf Weken in een luchtballon, met 74 platen.
9. Het Geheimzinnige Eiland, — De Leuchtschipbreukelingen, met 55 platen.
10. Het Geheimzinnige Eiland, — De Verlatene, met 47 platen.
11. Naar het Middelpunt der aarde, met 55 platen.
12. Michel Strogoff, — De Koerier van den Czaar, met 60 platen.
13. Het Zwarte Goud, met 48 platen.
14. Hector Servadac, — De Vulkanbevoeren, met 51 platen.
15. Hector Servadac, — De Terugkeer naar de aarde, met 59 platen.
16. Avonturen van drie Russen en drie Engelschen, gevolgd door de Blokkadebrekers, met 63 pl.
17. Een Kapitein van vijftien jaar, — De Welvischjagers, met 49 pl.
18. Een Kapitein van vijftien jaar, — In Slavernij, met 58 platen.
19. De Schipbreuk van den « Chamcelor », gevolgd door Martin Paz, met 55 platen.
20. Wonderlijke Avonturen van een Chinese, gevolgd door sluitend een boord der Bounty, met 54 pl.
21. Het Land der kuisste duisternis, — De Pelteij handel, met 51 p.
22. Het Land der buistere duisternis, — Het Drijvende Eiland, gevolgd door Een Treuspel in de wolken, met 55 platen.
23. Het Stoomhuis, — De Ijereen Reus, met 56 platen.
24. Het Stoomhuis, — De Wanzinige der Noordzee, gevolgd door Dokter Os, met 56 platen.
25. Reizen en Lotgevallen van kapitein Hatteras, — De Engelschen aan de Noordpool, met 55 pl.
26. Reizen en Lotgevallen van kapitein Hatteras, — De Ijswaertijn, met 126 platen.
27. Eene Vloer, — Achterdoet, met 55 platen.
28. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
29. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
30. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
31. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
32. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
33. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
34. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
35. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
36. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
37. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
38. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
39. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
40. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
41. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
42. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
43. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
44. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
45. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
46. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
47. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.
48. Eene Vloer, — Het Raadselschrift, met 55 platen.

BEWIJS VAN INSCHRIJVING

De ondergeteekende verzoekt de GAZET VAN BRUSSEL, 75, Anspachlaan, Brussel, hem een exemplaar der 48 boekdelen van JULES VERNE'S WONDERREIZEN aan den prijs van 48 frank te doen opzenden tegen betaling bij ontvangst

NAAM:

WOONPLAATS:

Men wordt verzocht dit inschrijvingsbewijs in te vullen en te sturen aan de « GAZET VAN BRUSSEL », 75, Anspachlaan.